

Виктор
Снапел
и Персуккой
3 п.
1915.

ВІСТНИК

Епархії Перемиської.

Річник XXVII

1915.

Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишлі.

Зміст Вістника Перемиської Епархії за рік 1915.

Дата і число розпорядження	З М І С Т	Число розпорядження	Сторона
	Ч. I.		
12/6 62	О смерті Преосв. Єпископа Константина Чеховича	1	1
	Ч. II.		
10/6 60	О відпаденю від послушаня свят. Престолу Римському	2	3
20/6 67	Заряджене молитов о скорий і справедливий мир межи всіми народами в теперішній війні	3	4
1/7 83	О духовній юрисдикції, якій підлягають поодинокі роди війська в часі воєнним	4	5
6/7 74/3	Богослуженя для жовнірів	5	7
6/7 75	Про ставленя пам'ятників для воїнів в церквах	6	8
5/7 105	Донесене о повороті до місця урядованя	7	9
13/7 125	Заключене супружества через жандармів остаючих на поли війни через повновласників	8	9
	Ч. III.		
28/7 152	Охорона гробів полягших на війні борців за вітчизну	9	11
28/7 158	Розрішене на полевій роботі в неділі і свята	10	14
	Ч. IV.		
28/9 1828	Речинець до вношеня подань о прийнятє до духовного Семинара	11	15
18/9 539	Переписні листки з фотографіями Єго Ексц. Митрополита Андрея Шептицького и б. п. Ексц. Конст. Чеховича	12	16
4/10 1967	Завізанє кандидатів що покінчили науки св. богословія, щоби вносили поданя до св. рукоположеня	13	16
2/8 562	В справі предплати за Вістник епархияльний	14	17

Дата і число розпорядження	З М І С Т	Число розпорядження	Сторона
2/9 763	До субскрибентів II-ої 5 1/2% позички воєнної з р. 1915	15	17
19/9 1426	О жертвах збіжа в натурі через парохіян	16	18
23/9 1444	О знайдений в полі чаші	17	18
25/9 1621	Розсилка відсотків від депонованих в Рускій Цадниці в Перемишлі книжочок вкладкових	18	19
30/9 1861	Завізане катихитів гімназійських в справі абітурієнтів	19	19
24/9 1634	О помочи духовенства в справі ранених або хорих воїнів	20	19
Ч. V.			
21/10 2403	Церковні дзвони — ужите тихже на віскові ціли	21	21
16/10 2214	В справі третої воєнної позички надіслано ту слідующий проспект	22	22
15/10 2156	Взиває ся П. Т. Духовенство епар. і вірних до складок на відбудову війною понищених церковей	23	23
15/10 2157	Взиває ся П. Т. Духовенство епархіяльне і вірних до складок в користь убогих і потерпілих в слідствіє війни	24	24
23/10 2505	Вітворене Семинара в Перемишлі	25	24
Ч. VI.			
4/11 2752	Трета воєнна позичка	26	25
4/11 2813	Патриотична збірка металів і закуно мідяних предметів на воєнні ціли	27	26
3/11 2660	О виміні золота	28	26
21/10 2159	В справі стипендій літургійних	29	27
5/11 2875	В справі третої воєнної позички	30	28
VII.			
25/10 2485	Дальші розпорядження о духовної юрисдикції взглядом осіб війскових	31	29
16/10 2158	В справі уживаня чистої муки пшеничної і правдивого вина до св. Літургії	32	30

Дата і число розпорядження	З М І С Т	Число розпорядження	Сторона
22/10 2418	Пошуковане власника чаши з дікосом і ложочкою	33	31
16/11 3450	О духовній юрисдикції зглядом осіб приналежних до крайової оборони і ополченців	34	32
16/11 3322	В справі громадженя і укриваня готівки і дрібної монети	35	32
20/11 3592	Вношене подань о приняте до інститута цівців церковних	36	34
24/11 43/орд.	О богослуженю в день св. Андрея Апостола	37	34
VIII.			
6/12 3958	О св. Причастію дітей за нашого Цісаря і вітчину в день 25. грудня 1915	38	37
26/11 3512	Охорона гробів полягших на війні борців за вітчину	39	38
Ч. IX.			
28/9 1736	Енцикліка Сьвятійшого Отця Венедикта XV. Папи Римского	40	39
25/11 3713	В справі пшеничної муки потрібної на агниці, причастники і просфори на ціли літургічні	41	61
25/11 3641	В справі вінкуляції вальорів III. 5½% позички воєнної зр. 1915	42	61
Ч. X.			
17/12 3807	О Редукованю Служб Божих	43	63
22/12 4228	Речинець конкурсового іспиту о душпастирські бенєфіції	44	63
23/12 4249	Речинець до іспиту кваліфікаційного на катихитів шкіл виділових і народних	45	64
28/12 4679	Жертви в користь убогих потернівших через війну	46	64
28/12 4753	Жертви на відбудову війною понищених церквей	47	64
28/12 4775	Грошеві посилки переказами почтовими	48	65
28/12 4776	Предплата на Вістник епарх. в р. 1916	49	65
28/12 4777	Розсилка Вістника	50	65
30/12 4785	Поручає ся Молитвенник для жовніврів	51	66

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХИЇ

Рік 1915.

Видано 12. червня

Ч. 1.

Ч. 1.

Ч. 62. О смерті Преосв. Єпископа Константина Чеховича.

Ділямо ся сумною вістю з Всечесним Св'ященством і вірними Епархії тудишної, що дня 28. цв'ітня н. ст. 1915 р. по короткій а тяжкій недузї, заосмотревий св. Тайнами в Бозї упокоїв ся Преосв'ященний, вельми заслужений для Церкви кат. і на ниві народній, — всіми нами возлюблений

КИР КОНСТАНТИН ЧЕХОВИЧ

Божою Милостию і св. Апостольского Престола благословенєм гр. кат. Єпископ з'єдинених Епархій: Перемиської, Самбірської і Сяноцької, Пралат домовий і Асистент Папского Престола, Граф римский, Рицар великого креста ордера св. Гробу в Єрусалимі, Дійсний Тайний Совітник Его ц. і к. Ап. Величества, Рицар ордера желізної корони II. кл., Член Палати Вельмож Австрійської Ради державної, Член Сойма королівств Галичини і Володимирії з вел. князівством Краківским.

По поводу того сумного случаю поручаємо Всечесн. Св'ященству зараз по одержаню сеї вісти в найблизну неділю оголосити день, в котрім відслужить ся сьпівана св. Служба Божя з парастасом за блаженний упокой пок. Єпископа.

В навечере дня, в котрім се поминальне Богослужене відправляти ся буде, Всеч. ОО. Душпастирі зарядять дзвонене вечером, а в сам день поминаня трикратне дзвонене, с. б. рано, в полудне і вечером.

ВІД ГР. КАТ. ЕПИСК. ОРДИНАРІЯТУ.

Перемишль, дня 12. н. ст. червня 1915 р.

Кароль Волошинський

Викарій капитульний.

Александр Зубрицкий

Канцлер.

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСКОЇ ЕПАРХИЇ

Рік 1915.

Видано 15. червня

Ч. II.

Ч. 2.

Ч. 60. О відпаденю від поелушаня сьвят. Престолу Римскому.

Дійшло ту до відомости, що в часї теперішнього воєнного стану при нагодї переходу неприятельских війск через предїли тутешньої епархії, зайшли случаї, що:

- а) декотрі католики грецкогo обряду приступали до сьв. сповіди перед сьвящеником незєдиненим з Римскою Церквою, через що поповнили гріх задержаний Епископскому судовластїю;
- б) декотрі вірні гр. кат. обряду відпали від послушаня сьв. Престолу Римскому через приступанє до церкви схизматицкої, а то будьто мовчки будьто явно, даючи себе записати до числа ісповідників схизматицкої так званої „православної“ віри і в тїй відіравляли релїгійні практики, чим дали тяжке згіршенє вірним католикам нашого обряду, а самі підпали виключеню Папі особлившим способом задержаному.

Маючи на оці умноженє хвали Божої, добро сьв. католицкої Церкви і спасенє душ вірного стада, поручаємо Всєч. Духовеньству епархияльному, щоби:

1. підчинені свому проводу душі заблудші окуружили вітцівською опікою і старали ся їх привести до чим скорійшої а щирої покути і поправи за длі усуненя соблазна;
2. ревно і умно обучали повірене собі духовне стадо о правдивій Церкві Христовій і єдиноспасаючій єв. католицькій вірі на основі Богослови догматичного і Архирейского Послання з 8. (21.) січня 1912 Ч. 27/орд. (Вістн. епарх. Ч. I. з р. 1912) користаючи з відповідної нагоди а іменно при відправляню в першу неділю кожного місяця молитов о „соединене“ або о „умирене церкви“ котрі то молитви поручені зістали під днем 1. марта 1909 Ч. 1230. (Вістн. епарх. Ч. III. з р. 1909) і 11. лютого 1910 Ч. 775. (Вістн. епарх. Ч. IV. з р. 1910.)

В діли ратованя заблудших осіб під а) і б) уділяємо Всеч. ОО. Настоятелям всіх парохій тутешної епархії власть розрішати щиро каючих ся при єв. таїнственній сповіди так від гріха задержаного Єписк. судовластю як і від виключеня Папі особливим способом задержаного при захопаню приписів Богослови пастирского „о наложєню епитимії“: а) гляди Богосл. наст. Дра Пелеша § 331 а іменно точка д), щоби покута була відповідна, т. є. кто дав явне згрішенє, щоби явно старався тоє згрішенє усунути через зложенє при євїдках в церкві або канцелярії Уряду парохияльного обітницї, що в єв. вірі і церкві католицькій витриває аж до смерти. — В мові будуча обітниця має бути зложена перед таїнственным розрішенєм. Власть повисну уділяємо на час до 6 місяців по укінченій війні. Ту відносяча ся форма розрішеня є випечатана в Еухологіонї с. є. Требника о. Григ. Шашкевича Ч. II. стор. 253.

ВІД ГР. КАТ. ЄПИСК. ОРДИНАРІЯТУ.

Перемишль, дня 10. червня 1915.

Ч. 3.

Ч. 67. Зарядженє молитов о скорий і справедливий мир межи всіми народами в теперішній війні.

З причини російської інвазії Єп. Консисторія доперва тепер може повідомити Всеч. Духовенство, що Святїйший Отець наш ПП. Венедикт XV. зараз на початку правленя Свого візвав всіх нас до горячих молитов до Господа Бога о вибавленє нас від безпримірно тяжкої кари теперішньої війни і зарядив публичні спільні молитви на упрощенє у Господа Бога скорого і справедливого мира всім

народам в тій війні участь беручим. — З тої причини Еп. Ординарият заряджає, щоби кождий Душпастир в найблизній по одержаню сего зарядженя день недільний або святаочний наперед оголосив, а в найблизший потому слїдуючий недільний або святаочний день відправив сьпівану сьв. Літургію при виставлених Найсьв. Тайнах з суплїкацією, по котрій священник на колїнах перед Найсьв. Тайнами має змовити низше подану молитву о упрошене мира.

Ту саму молитву належить аж до скінченя війни відмавлати на колїнах у всі недїлі і свята при кінци сьпіваної Літургії перед „Буди имя Господне“ і через весь той час при Літургії до інтенції за парохиян, додавати інтенцію о скорий і справедливий мир межи народами в теперїшній війні.

МОЛИТВА О МИР.

Владико Господи Ісусе Христе Боже наш, к Тебї припадаєм і умильно воієм: остави нам вся безчислення прегрїшенїя наши, и ниже раздраживом Твое неісповідимое чоловіколюбїє і навлекохом на нас весьма тяжкую кару теперїшнаа война майже всіх народів между собою. — Помилуй нас Господи неізглубимим милосердієм Твоім, кровопролитїя же і брани теперїшної войны утоли і подажд скорий, справедливий мир между всіми народами, на славу Твою і на любов Божу і спасенїє всім нам і дажд нам, да в тишївї тихое і безмолвное жите поживем во всяком благочестїї і чистотї. Ібо Твое еже миловати і спасати ни Боже наш і Тебї славу возсилаєм со безначальним Ти Отцем і Пресьвятим, Благим і Живо-творящим Ти Духом, нинї і присно во віки віков. Амінь.

ВІД ГР. КАТ. ЕПІСК. КОНСИСТОРІЇ.

Перемишль, дня 20: червня 1915.

Ч. 4.

Ч. 83. О духовній юрисдикції, якій підлягають поодинокі роди війєка в часї воєннїм.

Ц. к. Намісництво рескриптом з дня 12. марта 1915 р. Ч. XII. 21039. прислало ту слїдуюче поясненє ц. к. Міністерства оборони краюї з дня 27. лютого 1915 р. Ч. VII. 1951 о духовїй приналежности в часї війни осіб войскових з оборони краюї, ополченців і жандармерїї:

Um aufgetauchte Zweifel über die geistliche Jurisdiktionszuständigkeit und über die Zugehörigkeit zu den gesetzlich bestimmten Matrikelführern zu beheben, wird für Kriegsdauer verfügt:

- 1) Alle bei der Landwehr (beim Landsturm) im Hinterlande verwendeten Personen des k. u. k. Heeres unterstehen während der Zeit dieser ihrer Verwendung der zivilgeistlichen Jurisdiktion beziehungsweise den gesetzlich bestimmten Matrikelführern.
- 2) Alle Ersatzkörper der Lanwehr und des Lansturmes, dann die Landsturmwachbataillone unterstehen jederzeit der zivilgeistlichen Jurisdiktion, beziehungsweise den gesetzlich bestimmten Matrikelführern, ausgenommen jene Ersatzkörper der Landwehr und des Landsturmes, die sich in ausgerüsteten festen Plätzen befinden oder dorthin verlegt werden. Diese Ersatzkörper unterstehen der militärgeistlichen Jurisdiktion.
- 3) Landsturmpflichtige oder auf Grund des Kriegsleistungsgesetzes herangezogene Zivilarbeiter unterstehen im Hinterlande der zivilgeistlichen Jurisdiktion, beziehungsweise den gesetzlich bestimmten Matrikelführern. Bei der Armee im Felde und im Etappenraum verwendete derartige Arbeiter unterstehen dagegen der militärgeistlichen Jurisdiktion.
- 4) Die Landsturmterritorialbrigaden unterstehen ohne Rücksicht auf ihre Verwendung im Armee-(Etappen-)bereiche oder im Hinterlande jederzeit der militärgeistlichen Jurisdiktion.

Die bei diesen Brigaden eingeteilten Landwehrgeistlichen erhalten ihre Jurisdiktionsdekrete vom Apostolischen Feldvikariate ausgestellt.

Die katholischen Geistlichen dieser Brigaden unterstehen in Seelsorgeangelegenheiten, solange diese Brigaden einem Armeekommando unterstehen, dem Feldsuperior des betreffenden Armee-Etappenkommandos. Wird jedoch eine solche Brigade im Hinterlande verwendet, dann unterstehen diese Geistlichen dem Feldsuperior (Feldsuperioratsleiter) jenes Militärkommandos, in dessen Amtsbereich sich das Brigadekommando befindet.

- 5) Im Hinterlande sich vorübergehend aufhaltende, nicht in Militärsanitätsanstalten (Sanitätsanstalten der freiwilligen Sanitätspflege) befindliche, zum Grundbuchstande von zur Armee im Felde gehörigen Unterabteilungen stehende Landwehr (Landsturm-) Personen unterstehen solange der militärgeistlichen Jurisdiktion, der sie bisher angehörten, als sie nicht

etwas zu einem Ersatzkörper (einschliesslich der Rekonvaleszentenabteilung) eingerückt sind. Mit dem Tage der Einrückung zum Ersatzkörper (einschliesslich der Rekonvaleszentenabteilung) sind sie gleich den zum Ersatzkörper aus Sanitätsanstalten eingerückten Landwehr-(Heeres- und Landsturm-)personen dorthin jurisdiktionszuständig, wohin der Ersatzkörper jurisdiktionszuständig ist.

- 6) Kranke und verwundete Landwehr-(Landsturm- und Gendarmerie-) Personen oder zur Krankenpflege kommandierte Landwehr-(Landsturm-)personen unterstehen für die Zeit ihres Aufenthaltes in den Militärsanitätsanstalten (Anstalten der freiwilligen Sanitätspflege mit eigener Militärseelsorge) des Hinterlandes der militärgeistlichen Jurisdiktion, in Landwehrspitälern (Landwehrmarodenhäusern, Anstalten der freiwilligen Sanitätspflege ohne eigene Militärseelsorge, privaten oder öffentlichen Zivilspitälern) befindliche derlei Personen der zivilgeistlichen Jurisdiktion, beziehungsweise den gesetzlich berufenen Matrikelführern.
- 7) Die Feldgendarmerie und das sonstige bei der Armee im Felde eingeteilte Gendarmeriepersonal, dann das Gendarmeriedetachement im Marinearsenal in Pola unterstehen der militär-(marine-)geistlichen Jurisdiktion die gesamt übrige Gendarmerie untersteht der zivilgeistlichen Jurisdiktion, beziehungsweise den gesetzlich berufenen Matrikelführern.

Повизні рішення подають ся Всеч. Духовенству до відомости з порученем захищувати їх строго в данім случаю в практиці:

ВІД ГР. КАТ. ЕПІСК. КОНСИСТОРИЇ.

Перемишль, дня 1. липня 1915.

Ч. 5.

Ч. 74/3. Богослуженя для жовнірів.

Ц. і к. Апостольский Вікаріят полевич до ч. 16481 з дня 9. червня с. р. завідомляє що з приказу Ёго цїс. і корол. Апостольского Величества нашого Цїсаря і Короля Франц Іосифа І. має ся дати можливість всім жовнірам, заразом рекрутам і кавалерійним ополченцям присутствовати при богослуженю з відповідною наукою в кожду неділю і сьвято і що ті жовніри дістають від своїх коменд прикази, щоби на богослуженях участвовали.

Відчуваючи велику вдячність за правдиво вітцівську опіку Єго Апостольського Величства для добрих Єго воїнів, поручає ся Всеч. Отцям Душпастирям. в місцевостях, де знаходять ся війська а нема воєнного курата, щоби заряджували в кожду неділю і свята відправу окремої св. Літургії з відповідною наукою для жовнірів, даючи їм можливість приступання до св. Тайн перед відходом на поле слави і кріпити свого духа добростію і витревалостію в борбах, помістю і опікою Всемогущого Бога.

В приходах, в котрих нема двох священників, уділяє ся Всеч. Отцям Душпастирям власть „binandi“ с. е. власть на служене в кожду неділю і свята другої св. Літургії при захованю правил ку тому св. дійству приналежних.

ВІД ГР. КАТ. ЕПИСК. ОРДИНАРИЯТУ.

Перемишль, дня 6. липня 1915.

Ч. 6.

Ч. 75. Про ставлення пам'ятників для воїнів в церквах.

Ц. к. Центральна комісія для охорони пам'ятників в Відні (IV. Favoritenstrasse 15.) з дня 6 лютого 1915 р. Ч. 233. поручає оголосити Всеч. Духовенству єї заряджене: щоби в случаях, що родина полягшому на війні членови своєму схоче поставити пам'ятник чи то в церкві чи коло церкві, Всч. ОО. Душпастирі не давали дозволу без попереднього віднесення ся до ц. к. Центр. Комісії у Відні і одержання єї позволення на поставлене пам'ятника, шкіль, якого до затвердження має дотична родина предложити тійже ц. к. Комісії.

Заряджене се видано в тій цілі, щоби неартистичними пам'ятниками не були збезображені доми Божі і їх безпосередне окружене.

ВІД ГР. КАТ. ЕПИСК. ОРДИНАРИЯТУ.

Перемишль, дня 6. липня 1915.

Ч. 7.

Ч. 105. Донесенє о поворотї до місця урядованя.

Взиває ся Вєч. ОО. Деканів і Вєч. ОО. Душпастирів і катехитів, виїхавших в часї воєнім з місць свого урядованя, щоби безпроволочно донесли: 1) котрого дня опустили свої парохії; 2) в якій спосіб опустили, чи яко інтерновані? чи евакуовані? чи самовільно з обави небезпеки житя? в кінци 3) котрого дня повернули до свого місця призначеня і обьяли урядованє.

Данї ті належить безпроволочно переслати своему урядови деканальному, а еслиби того єще не було, то впрост до Еписк. Консисторїї.

Вєч. Уряди деканальні зволять ті справозданя як найскорше предложити Еп. Консисторїї.

ВІД ГР. КАТ. ЕПИСК. КОНСИСТОРІЇ.

Перемишль, дня 5. липня 1915.

Ч. 8.

Ч. 125. Заклученє супружества через жандармів остаючих на поли війни через повновласників.

Високе п. к. Намісництво рескриптом з дня 15. мая 1915 Ч. XII. 43237 подає ту до відомости як слїдує:

Дїйшло до відома Міністерства оборони краювої, що декотрі Уряди парохіяльні при заклученю супружеств остаючих в поли підофіцерів жандармерїї через повновласників, жадають крім формальностей вимагавих § 76 п. з. ц. і диспензи церковної, надто єще письменного посвїдчення, що наречений на поли війни позїстає в дню вінчавя при житю. Визше згаданє Міністерство письмом з дня 6. цвїтня 1915 Ч. 1089. звернуло на се увагу Міністерства віроісповідань і просвїти з заміткою, що жаданий доказ житя нареченого в дню вінчавя може бути з натури річи тільки з трудноствю предложений а если мавби відносити ся до хвилї, в котрій доконує ся заклученє супружества, що в загалї не дасть ся в дійсности перепровадити особливо длятого, що тепер не можна покористуватись телефоном анї телеграфом. В виду сего всякий доказ иньший остає без значїня, а в прочім не вимагає єго анї закон церковний анї право цивільне о скілько ходить о супружество католицке.

Понеже при заключеню висше згаданих супружеств ходить переважно о легітимоване дітей неправого ложа і о забезпечене їм можливої суспендації, проте не лежить в інтересі публичнім, аби заключене таких супружеств утрудняти вимаганєм формальностей непотрібних, законом непередвиджених і жадної вартости не маючих, бо не дають они жадної певности. В інтересі правної певности однак вказаним би було на внесене ц. і к. Польного Вікаріяту Апостольского примінити в практиці поступоване, яке доси в уживаню було в подібних случаях в архієпархиї прагській, після котрого взиває ся наречену, аби она повідомила о заключенім через повноуласника супружестві свого мужа в поли остаючого і візвала его до письменного освідчення, що заключене супружества приймає до відомости, котре то освідчене долучає душнастир до актів вінчання сего яко доказ, що наречений не цофнув свого повномочія.

В наслідок рескрипту ц. к. Міністерства віроісповідань і просьвіти з 4. мая 1915 Ч. 10291 виданого на інтервенцію ц. к. Міністерства оборони краюї а в порозуміню з ц. к. Міністерством справ внутрішних, ц. к. Намісництво упрашає Високовреподобний Єпископский Ординарият о як наскорше заявлене свого мніня в тій справі а в разі если годить ся на висше наведені погляди о видане відповідного поученія до підвладних Урядів парохіяльних. За ц. к. Намісника Кадій.

На повисний вис. рескрипт ц. к. Намісництва, Еписк. Ординарият під днем . . . Ч. 125. освідчив ся за приміненем в тутешній єпархиї дотеперішого постунованія в архієпархиї прагській і поручає Всеч. Духовенству в заходячих случаях подібних повизше поступоване строго заховувати.

ВІД ГР. КАТ. ЕПИСК. ОРДИНАРИЯТУ.

Перемишль, дня 13. липня 1915.

Кароль Волошинський

Викарій капитульний.

Александр Зубрицкий

Канцлер.

ВІСТНИК ПЕРЕМИСКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1915.

Видано 30. липня

Ч. III.

Ч. 9.

Ч. 152. Охорона гробів пелягших на війні борців за вітчизну.

Президія ц. к. Намісництва рескриптом з дня 25. червня 1915 Ч. 12086/пр. прислала ту слідуючі розпорядження ц. і к. військових властей:

K. u. k. Etappenoberkommando.

Op. Nr. 31361.

Standort des EOK. am 18. März 1915.

Soldatengräber-Erhaltung.

Das 4. A.E.K. hat zur Erhaltung von Soldatengräbern nachstehenden Befehl erlassen:

„Bis zu der in Aussicht genommenen endgiltigen Regelung der Frage der Soldatengräber sind sowohl aus Rücksichten der Pietät als auch der sanitären Fürsorge **unverweilt** folgende Massnahmen durchzuführen:

Wo die Beerdigung auf **bereits bestehenden Friedhöfen** stattgefunden hat, ist den Grabstätten der Offiziere und Mannschaften besondere Sorgfalt zuzuwenden. Soweit als dies im Bereiche der Möglichkeit liegt, sind mindestens die Ruhestätten der Offiziere als **Einzelgräber** abzugrenzen und mit entsprechenden **deutlich erkennbaren** Merkzeichen (Kreuze oder Denksteine) zu versehen, aus welchen der **Name**, die **Charge**, die **Truppenzugehörigkeit**, der **Todestag** und — so genau als möglich — der **Todesort** zu erkennen ist. Diese Daten sollen **auch auf gemeinsamen Gräbern** ersichtlich gemacht werden. Das Materiale, auf welchem die Inschrift angebracht wird, ist so zu wählen, dass mit einer grösseren Widerstandsfähigkeit gegen Witterungseinflüsse gerechnet werden kann. Am besten werden sich kleine Steinplatten eignen; sind diese nicht erhältlich, so ist wenigstens dafür zu sorgen, dass Holz- oder **Metalltafeln** mit einem **dauerhaften** Anstrich versehen worden, der die Erhaltung der Inschrift auf **längere Zeit** gewährleistet.

Wo die Beerdigung auf bestehenden Friedhöfen nicht stattgefunden hat und die Errichtung eines eigenen Soldatenfriedhofes infolge ungünstiger örtlicher Verhältnisse und angesichts der geringen Zahl der verstreuten Beerdigungsstätten nicht in Aussicht zu nehmen ist, muss die Exhumation und Beisetzung auf dem nächsten Ortsfriedhofe mit allen Mitteln angestrebt werden. Zu diesem Berufe hat das Etappenstationskommando unverweilt nach vorherigem Einvernehmen mit der zuständigen politischen Behörde I. Instanz sich an die Seelsorger und Ortsvorstände zu wenden und nach Sicherstellung der Begräbnisplätze zur Durchführung der Exhumation und Wiederbeisetzung die hierseitige Genehmigung einzuholen.

Hat die Beerdigung ausserhalb des Bereiches bestehender Friedhöfe, jedoch in grösseren Massen und auf einem geschlossenen, sowie in sanitärer Beziehung geeigneten Raum stattgefunden, so ist — ebenfalls im Einvernehmen mit den Seelsorgern und Ortsvorstehern — die vorläufige Abgrenzung des in Betracht kommenden Raumes vorzunehmen und sind die Ortsvorsteher um ihre Mitwirkung zur Aufrechterhaltung dieser Abgrenzung zu ersuchen, wobei darauf hinzuweisen sein wird, dass eventuell — namentlich wenn es sich um privates Grundeigentum handelt — die Erwerbung desselben durch das Militärärar stattfinden könnte. Zur eigenen Information wird beigefügt, dass hiebei zweifellos alle materiell-rechtlichen Grundlagen für die Anwendung des § 365 a. b. G. B. gegeben sein dürften, wonach — wenn das allgemeine Beste es erheischt — der Grundeigentümer auch verhalten werden kann, sich zwangsweise gegen festzusetzende angemessene Entschädigung seines Eigentumes zu entäussern.

In allen Fällen ist bei der effektiven — einstweiligen oder definitiven — Bezeichnung der Gräber nach den im Vorstehenden gegebenen Weisungen vorzugehen; bei der Herstellung und Ausstattung der Gräber und der Auswahl des Materiales können die verfügbaren Mannschaften der Etappentruppen in Anspruch genommen werden.“

Um die Gräber der für das Vaterland gefallenen Soldaten jetzt schon nach Möglichkeit zu erhalten, sind ähnliche Massnahmen im eigenen Wirkungskreise im Einvernehmen mit den politischen Behörden, der Zivilseelsorge und den Gemeinden einzuleiten.

Hiebei wäre den politischen Behörden bekanntzugeben, dass jene Personen, die sich um die Erhaltung von Soldatengräbern besonders verdient gemacht haben, dem EOK. zu einer ihrem Stande entsprechenden Belohnung nahmhaft gemacht werden.

K. u. k. 4. Armeekommando, Etappenkommando.

Auszug aus dem Armee-Etappenkommando-Befehl Nr. 223, Pkt. 6, vom 9. Mai 1915.

Exh. Nr. 7342 vom 8. Mai 1915. Ad EOK. Befehl Op. Nr. 21369 und 31851.

„Gesuche um Exhumierungen und Überführungen sind von den Parteien beim zuständigen Militärkommando des Aufenthaltsortes des Einschreiters einzubringen. Dieses Kommando wird die Gesuche, falls es sich um im Etappenbereiche einer Armee beerdigten Leichen handelt, an das betreffende AEKmdo., oder wenn die Abgrenzung des betreffenden

Armeestetappenbereiches nicht bekannt ist, an das EOK. weiterleiten. Das zuständige AEK. entscheidet dann unter Bedachtnahme auf die, über den Transport von infektiösen Leichen ergangenen Verfügungen des EOK., im Einvernehmen mit der zuständigen politischen Behörde I. Instanz, und fordert im Genehmigungsfalle den Gesuchsteller auf, den Zeitpunkt der beabsichtigten Exhumation rechtzeitig telegraphisch bekannt zu geben.

Exhumierungen können nur aus **Einzelgräbern** erfolgen.

Hiezu wird bemerkt, dass in Österreich die Ausgrabung, bezw. Überführung von Leichen der an Flecktyphus, Blattern, asiatischer Cholera oder Pest, in Ungarn auch an Scharlach und Diphtherie Verstorbenen, erst ein Jahr nach dem Tode gestattet werden kann.

Für Bosnien und Herzegovina gelten diesbezüglich die Bestimmungen der Verordnung der Landesregierung vom 12. Mai 1879.

Die Ausgrabung wird dann im Beisein eines hiezu delegierten Mil. Vertreters, der auch den bezüglichen Leichenpass zu vidieren haben wird, streng nach den Bestimmungen der Verordnung des k. k. Ministers des Innern vom 3. Mai 1874 R. G. Bl. Nr. 56, auf ungarischen Gebieten nach den dort geltenden Bestimmungen vorgenommen.

Die Vorschriften für den Leichentransport im Innern der Monarchie sind genauestens zu beachten.

Gesuche um Exhumation und Transport der Leichen, die in Gebieten beerdigt liegen, in welchen zur Zeit politische Behörden I. Instanz bezw. Mil. Gouvernements (Kreis-Kmdos) noch nicht functionieren, werden grundsätzlich abschlägig beschieden.

Beigefügt wird, dass die Bestimmungen wegen Beisein eines Mil. Vertreters nur auf die momentanen Verhältnisse und auch nur auf den Bereich der Armee Anwendung finden. Für die Zeit nach der Demobilisierung gelten für Exhumierungen die im Frieden bestehenden Vorschriften.

Das Publikum wird im Wege der Tagespresse auf die vorstehenden Bestimmungen aufmerksam gemacht werden mit dem Beifügen, dass es wünschenswert sei, Exhumierungen und Leichentransporte Gefallener und im Felde Verstorbener **für die Zeit nach dem Kriege aufzuschieben** und dass die Eisenbahnverwaltungen für solche Überführungen, die erst nach Beendigung des Feldzuges durchgeführt werden, eine 50% Frachtermässigung in Aussicht gestellt haben.

Für den Armeekommandanten: Brunswik GM. m. p.

K. u. k. 4. Armee-Etappenkommando.

Op. Nr. 19182/1

Standort, am 21. März 1915.

Konserverierung von Soldatengräbern.

Mit dem Erlasse vom 18. d. Mts: Op. Nr. 31361 hat das k. u. k. Etappenoberkommando über hierstelligen Antrag eröffnet, dass jene Personen, die sich um die Erhaltung von Soldatengräbern besonders verdient gemacht haben, zu einer angemessenen Belohnung nahhaft gemacht werden können.

Das k. u. k. Etappenstationskommando hat demnach, wenn tatsächlich besondere Bemühungen der Bevölkerung namentlich der Ortsvorsteher: in dieser Richtung konstatiert werden, unter **genauer** Angabe des Namens und Standes sowie der in Betracht kommenden Leistungen an das Arme-Etappenkommando den Antrag auf Zubilligung einer Geldbelohnung zu stellen.

Bei diesem Anlasse werden dem Etappenstationskommando die mit dem hierortigen Befehle vom 8. d. M. Exh. Nr. 4274/1 hinsichtlich der Konserwierung von Soldatengräbern erteilten Weisungen zur **beschleunigten** Befolgung in Erinnerung gebracht, da sich die Einflüsse der wärmeren Witterung auf unzulängliche Beerdigungsstätten in sanitärer höchst bedenklicher Weiser fühlbar zu machen drohen.

Die bereits angeordnete **ehestmögliche** Berichterstattung über den Zustand und die örtliche Lage der Soldatengräber ist durch eine graphische Skizze zu ergänzen.

Brunswik G. M. m. p.

Подаючи сі з воєнні розпорядження до відомости Всч. оо. Душпастирів, поручає ся ті уважно прочитати, а содержанием їх основно зазнакомити ся і до вимог там жаданих як найточнійше застосовати ся.

Нарід належить поучити, що гроби полягших жовнірів, які в обороні вітчизни, а у нас еще і св. катол. віри, жите своє положили, вновні заслугують на особливише пошановане і старанну охорону перед знищенем, та що кожний хто гроби ті і знаки на них уміщені важивби ся нищити, обезчещати підпаде строгим карам.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.

Перемишль, дня 28. липня 1915.

Ч. 10.

Ч. 158. Розрішенє на полевї роботи в неділі і сьвята.

Вис. ц. к. Міністерство віроісповідань і просьвіти письмом з дня 5. липня 1915. Ч. 20523 звернуло увагу на великі трудности, які заходять при сегорічних жниввах, по поводу недостатка мужеских сил робочих, а до того еще і можливі непогоди.

Поручає ся проте Всч. оо. Душпастирям оголосити вірним, що Еп. Ординарият уділяє загального розрішеня на час сегорічних жнив, що рільники можуть в неділі і сьвята, по вислуханю св. служби Божої, без гріха працювати в поли, збирати дари Божі і звозити до стодол.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.

Перемишль, дня 28. липня 1915.

Кароль Волошинський

Вікарій капітульний.

Александр Зубрицкий

Канцлер.

Накладом гр. кат. Еп. Консистоїї в Перемишли.

З друкарні гр. кат. Капітули в Перемишли.

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1915.

Видано 5. жовтня

Ч. IV.

Ч. 11.

Ч. 1828. Речинець до вношеня подань о принятє до духовного Семинара.

Кандидати духовного стану, що поскладали іспит зрілости з гімназії, наміряючі удігати ся о принятє до духовного Семинара, мають до 12. жовтня с. р. посредством Всч. дек. урядів предложити поданя Еп. Консистерії, заосмотрені слідующими остемпльованими свідочтвами:

- 1.) метрика крещеня і нарожденя;
- 2.) всі свідочтва гімназияльні і зрілости;
- 3.) свідочтво поведеня і моральности;
- 4.) » здоровля видане повітовим лікарем з посвѣдченем що кандидат спосібний до духовного стану;
- 5.) свідочтво убожества подтвержене ц. к. Староством;
- 6.) посвѣдчене ц. к. Старства, що убігатель не належить до звязи войскової, або що єму прислугоє право увільненя від чинної служби;
- 7.) В поданю убігателя має бути зазначена єго приналежність національна.

Дня 12. жовтня с. р. мають кандидати, по вислуханю св. літургії в катедральнім храмі о 8. год. починаючої ся, явитися до іспиту з головних основ віри і церковн. співу.

Всч. отці декани і дотичні отці парохи мають совістне справозданє з поведеня і моральности убігаючого ся предложити.

Богослови що покінчили I. II. і III. р. богословія також і ті що були

в Папській Коллегії в Римі зістануть завідомлені через Вістник епархияльний і наші часописи о місци, де буде отворений духовн. семинар і о часі, в котрім мають явити ся.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 28. вересня 1915.

Ч. 12.

Ч. 539. Переписні листки з фотографіями Ёго Ексц. Митрополита Андрея Шептицкого и б. п. Ексц. Конст. Чеховича.

Переписні листки з фотографіями Ёго Ексц. Митрополита Андрея Шептицкого і б. п. Ексц. Епископа Константина Чеховича, видані заходом репрезентації зібраного в текучим році в Відни гр. кат. Духовенства, поручає ся Всечесному Святицтву і Вірним Епархії замавляти собі в гр. к. Уряді парохияльнім в Відни (I. Wollzeile 25). Ціна за одну штуку виносить 10 сот.

Для ошадження порта почтового найлучше булоби замавляти висше речені листки переписні в більшім числі — чим може Всеч. Уряди деканальні зволят занятися.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.

Перемишль, дня 18. вересня 1915.

Ч. 13.

Ч. 1967. Завізанє кандидатів що покінчили науки св. богословія, щоби вносили поданя до св. рукоположеня.

Кандидатів духовного стану, що покінчили науки св. богословія і желяють св. рукоположеня, взиває ся щоби до кінця жовтня внесли ту свої прошеня заосмотрені слідующими прилогами:

1.) свідочтвом крещеня і миропомазаня, 2.) всіх шкільних наук, 3.) моральности, 4.) здоровля, 5.) убожества потвердженого ц. к. Староством, 6.) вінчаня если суть женаті, 7.) удоволеня повинности войсковій.

Ті кандидати, що в р. шк. 1914/15 покінчили 4 рік св. богословія і не мають еще титулу стола від ц. к. правительства, обовязані внести ту свої прошеня о виробленє ім титулу стола, з всіми свідочтвами наук гімназ. і богословских, метрикою, свід. убожества потвердженням через ц. к. Староство, здоровля (від лікара повітового) з додатком що спосібні до сповнюваня обовязків душпастирских і удоволеня обовязкам войсковости.

Речинець явленя до принятя св. рукоположеня буде оголошений пізнійше.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 4. жовтня 1915.

Ч. 562. В справі предплати на Вістник епархияльний.

Поручає ся Всеч. Урядам деканальним чим скорше зібрати від підчинених Урядів парохияльних предплати на Вістник епархияльний в році 1915 по 3 кор. від кожної парохії зглядно експозитури, бо на печатане Вістника епарх. Епископска Консисторія не має окремого фонду.

Пригадує ся, що в мові будучу предплату можна побрати з скарбон церковних.

Всеч. оо. Декани зволют зібрані в деканаті предплати чим скорше ту переказом поштовим прислати і рівночасно відповідне донесене предложити.

Рівнож Всеч. оо. Декани зволют споводовати вирівнане залеглих належитостей за Вістники епарх. з років минувших.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 2. серпня 1915.

Ч. 763. До субскрибентів II-ої 5^{1/2}% позички воєнної з р. 1915.

Ц. к. Дирекция довгу державного в Відни відозвою з дня 4. серпня 1915 Ч. 5888 звернула ся до тут. Еп. Консисторії о інтервенцію в тім напрямі, щоби всі інституції, фундації, церкви і т. п. маючі намірене або обовязок вінкульовати субскрибовані вальори воєнної позички з р. 1915, постарати ся на підставі квітів інтеримальних о переведене вінкуляції як найскорше, почім їм зістануть зараз видані відноські облігації на їх імя виставлені. В тій ціли належит вже тепер пересилати тимчасові квіти на замовлені облігації ліквідатурі довгу державного в Відни або впрост або через котрий будь ц. к. Уряд податковий. Кто би однак не отримав еще і квітів інтеримальних, най упімне ся о них в місци субскрипції і най подбає о тоє, щоби ті квити були заосмотрені стампільєю місця субскрипції.

Еписк. Консисторія подаючи се розпоряджене до відома інтересованих поясняє, що застосоване ся до повизших всказівок улекшить і пристішить всі чинности звязані з видаванем замовлених облігацій II-ої позички воєнної з р. 1915.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 2. вересня 1915.

Ч. 16.

Ч. 1426. О жертвах збіжа в натурі через парохіян.

На підставі розпорядження ц. к. Міністерства справ внутрішніх з дня 28. липня 1915. Ч. 39058. повідомляє Президія ц. к. Намісництва рескриптом з дня 4. серпня 1915. Ч. 18988/пр., що не належить робити перешкоди в данинах збіжа, яке парохіяне складають душпастирам на підставі місцевого звичаю, однак під тим услівем, що ті душпастирі зобов'язують ся отримане в той спосіб збіже продати основаному на час війни Заведеню обороту збіжем.

В ціли запевнення контролі в тім згляді належить зобов'язати дотичних душпастирів до зголошування повисших данин в краєвім відділі воєнного заведеня обороту збіжем (т. є. Президія ц. к. Намісництва).

Зголошення такі треба надсилати через ц. к. Староство з точним поданем скількості т. є. ваги і рода отриманого титулом звичаєвої данини збіжа.

Повизше розпоряджене подає ся до відомости і захованя Всч. епарх. Духовенства.

Від гр. кат. Еп. Ординарияту.
Перемишль дня 19. вересня 1915.

Ч. 17.

Ч. 1444. О знайдений в поли чаші.

До одного о. пароха тутешної епархії принесено в часі воєнним чашу, яку після подання знайдено десь в восточній Галичині в поли. Чаша ся єсть срібна, ажурова, визолочена, 24. см. висока з написею у споді »Жертва Олени Кулик р. Б. 1910«.

Понеже не можна знати, до котрої церкви ся чаша приналежить, Еписк. Консистория звиває дотичного о. Душпастиря, щоби доніс ту о прислугуючим праві власности посредством свого Уряду деканального, котрий зволить затвердити се право власности.

По полученім доносі Еписк. Консистория зарядить висилку чаши через о. пароха, до котрого она случайно дістала ся.

Від гр. кат. Еп. Консисторіі.
Перемишль, дня 23. вересня 1915.

Ч. 18.

Ч. 1621. Розсилка відсотків від депонованих в Рускій Щадниці в Перемишли книжочок вкладкових.

На прошенє Дирекції Рускої Щадниці в Перемишли помідоляє ся Всеч. оо. парохів, котрі книжочки вкладкові тобже щадниці, на ціли парохий вінкульовані, зложили в сі депозиті, що всі ті книжочки суть добре переховані і жадна з них в часі воєнним не затратила ся.

Понеже але тепер єще не всі оо. парохи позістають на своїх місцях службових, то Дирекция реченої Щадниці відсотки від депонованих тамже книжочок вкладкових буде висилати лише тим оо. парохам, котрі до неї о се віднесуть ся картою кореспонденційною. По заключеню же мира відсотки будуть висилати ся знов всім оо. парохам правильно по ушлivi кожного півроча.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 25. вересня 1915.

Ч. 19.

Ч. 1861. Завізованє катихитів гімназияльних в справі абітурієнтів.

Всіх Всч. оо. катихитів гімназияльних упрашає ся о присланє виказу абітурієнтів гімназияльних з років 1913/14 і 1914/15 з міннями, що до відповідности їх до духовного стану.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 30. вересня 1915.

Ч. 20.

Ч. 1634. О помочи духовенства в справі ранених або хорих воїнів.

Наслідком розпорядженя Вис. ц. к. Міністерства віроісповідань і просвіти з дня 4. вересня 1915. Ч. 2158/К. У. М. поручила Вис. Президия ц. к. Намісництва рескриптом з дня 13. вересня с. р. Ч. 24609/пр., доповнити інструкцію тутешного Еп. Ординарияту з дня 10. липня 1915. Ч. 153 — видану літографованим обіжником до всіх Всч. деканальних урядів в справі несеня безприволочної, цілном безінтересної духовної помочи раненим або хорим, а також від-

служеня всіх похоронних моленій, з всякою почесністю і без найменшої заплати, полягшим на поли слави жовнірям обох католицьких обрядів, єще в тім напрямі, що є обовязком духовенства сповнати в заступстві і безітересно чинности душпастирства військового не тільки в сих случаях, коли нема військового духовного, але також і тогди, коли військове духовенство не може своїм обовязком вдоволювати.

Наведений повисше обсвязок, впливаючий не тільки з самої основи і сути уряду душпастирського, но і почутя любови і вдячности для борців за вітчизну, кладучих жите своє і здоровле в жертві за найсвятійші ідеали кожного вірного Наймилостивіишому Цісарю нашому горожанина, а специяльно що до нас русинів українців і за св. католицьку віру, — обовязок той несеня духовної помочи ц. і к. військам і коли того зайде потреба військам великодушного Союзника нашого Найяснійшого Пана і Вітця вітчизни нашої, довжні, під совістю та під загрозою строгих кар, сповнити всі Всч. отці душпастирі наші, а Всч. отці Денани мають звертати на се особлившу увагу.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.

Перемишль, дня 24. вересня 1915.

Кароль Волошинський
Вікарій капітульний.

Александр Зубрицкий
Канцлер.

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1915.

Видано 23. жовтня

Ч. V.

Ч. 21.

Ч. 2403. Церковні дзвони — ужиті тихже на військові цілі.

На розпоряджене вис. Президії ц. к. Намісництва з дня 7. жовтня 1915 Ч. 27665/пр. поручає ся всім Всч. о. парохам і завідателям парохій, під личною їх одвічальністю, предложити ту **безпроводно**, найпізнійше до кінця жовтня с. рі **прямо до Еписк. Консисторії**, викази **всіх дзвонів** находячих ся при кождо. церкви — після поданого понизше формуляра на німецькім язиці:

Ту слідує формуляр:

Zur Zahl 2533/K. U. M.

Kronland _____

Diözese _____

Ausweis

über die im Pfarrbezirke _____ vorhandenen Glocken.

Post Nr.	Kirche (Kapelle) in	Grösster Durchmesser in cm.	Gewicht in Klg.	Alter	Auf der Glocke ist ersichtlich			Anmerkung
					Die Jahreszahl	eine Inschrift	ein Bildwerk	

При сей случайности настає ся на **безпроводне** виконанє порученя з дня 7/9 1915 Ч. 1211 і з дня 6/10 с. р. Ч. 1989 в справі предложеня виказів дзвонів, пожертвованих з кождої церкви на цілі воєнні.

Від гр. кат. Еп. Ординариятю.

Перемишль дня 21. жовтня 1915.

Ч. 2214 В справі третьої воєнної позички надіслано ту слідуючий проспект:

„Kundmachung. Auf Grund der kais. Verordnung vom 4. August 1914 R. G. Bl. Nr. 202, betreffend die Vornahme von Kreditoperationen zur Bestreitung der Auslagen für außerordentliche militärische Vorkehrungen aus Anlaß der kriegerischen Verwicklungen, wird eine steuerfreie 5½%ige Kriegsanleihe emittiert. Der Gesamtbetrag der Anleihe wird auf Grund der Ergebnisse der öffentlichen Subskription festgestellt werden.

Die Titres der Kriegsanleihe lauten auf den Inhaber und sind in Abschnitten zu 100, 200, 1000, 2000 und 10.000 Kronen sowie in Abschnitten, welche ein Mehrfaches von 10.000 Kronen betragen, ausgefertigt. Die Stücke sind vom 1. Oktober 1915 datiert und tragen in Faksimile die Unterschrift des k. k. Finanzministers und die Gegenzeichnung des Präsidenten und eines Mitgliedes der Staatsschuldenkontrollkommission des Reichsrates. Sie sind in deutscher Sprache ausgestellt; der wesentliche Inhalt des Textes ist in den Landessprachen beigelegt. Die Kriegsanleihe wird von der k. k. Staatsverwaltung am 1. Oktober 1930 zurückgezahlt werden. Die k. k. Staatsverwaltung behält sich jedoch das Recht vor, die Anleihe auch vor dem 1. Oktober 1930 ganz oder teilweise zurückzuzahlen. Die frühere Rückzahlung kann nur auf Grund einer vorausgegangenen mindestens dreimonatigen Kündigung erfolgen. Diese Kündigung wird in der amtlichen „Wiener Zeitung“ verlautbart.

Die Kriegsanleihe wird mit 5½% fürs Jahr in ½jährlichen Raten am 1. Jänner und am 1. Juli eines jeden Jahres nachhinein verzinst. Die Titres sind mit 31 Kupons versehen, deren erster, am 1. Jänner 1916 fälliger und deren letzter am 1. Oktober 1930 fälliger je ein vierteljährlicher Kupon, während die übrigen 29 je am 1. Jänner und am 1. Juli fälligen Kupons halbjährige sind. Die Auszahlung der Zinsen und die Rückzahlung der Kriegsanleihe erfolgt ohne jeden Steuer-, Gebühren- oder sonstigen Abzug gegen Einlieferung der fälligen Zinsenkupons, beziehungsweise Anleihetitres bei der k. k. Staatsschuldenkasse in Wien.

Der Anspruch aus der Kriegsanleihe erlischt durch Verjährung in Ansehung des Kapitals binnen 30 Jahren, in Ansehung der Zinsen binnen sechs Jahren vom Fälligkeitstermine an.

Der Umsatz der 5½% Kriegsanleihe unterliegt nicht der Effekturnsatzsteuer. Wien, am 5. Oktober 1915. Der k. k. Finanzminister.“

Повизний проспект подає основи субскрипції, яка почалась 7. с. м. і кінчить ся 6. листопада с. р. Позичка педкладає ся до субскрипції по курсі 93·10, опроцентується ся по 5½ від номінальної вартости, що від вплаченої квоти означає в дійсности 5·91% а понеже позичка буде платна по номінальної вартости до 1. жовтня 1930 р. і властитель на кождих 100 Коронах зискає на капіталі супротив субскрипційної ціни 6·90 К., то розложивши сей зиск на цілий протяг 15. літ, фактичне опроцентованє субскрибованого капіталу вивносить 6·22 процент.

Супротив сеї надзвичайно корисної льокапії капіталу, як і дпятого, що в нинішній історичній хвилі обовязком кожної одиниці є прийти державі в поміч всіми материяльними средствами потрібними до виеквіпованя наших побідоносних армій, Еп. Консисторія поручає П. Т. Духовенству нетілько як найвидатнійшу участь в пропонованій субскрипції але зі взгляду на патріотичну ціль позички розвинути також як найусильнійшу акцію і передовсім з проповідницї і при інших нагодах заохочувати людність до участі в субскрипції.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 16. жовтня 1915.

Ч. 23.

**Ч. 2156. Взиває ся П. Т. Духовенство епар. і вірних до складок на відбудову
війною понищених церквей.**

До відомости Еписк. Консисторії надходять сумні справозданя від поодиноких урядів деканальних і парохияльних про численні тяжкі ушкодження або і цілковите знищенє поодиноких церквей до того степеня, що нераз в парохіях, котрі крім церкви матерної мали еще дві або три дочерні, нині не ма одного престола цілого, при котрім би дотичний о. парох міг відправити недільне і сьвяточне Богослуженє.

Що правда, Вис. ц. к. Правигельство склонне є нести поміч в побудованю бодай провізоричних кашлиць в тій ціли і дпятого оо. душпастирі таких опустошілих громад довжні би чим скорше вносити письменні представлення до своїх ц. к. Староств а отримавши доброміне сеї власти, предкладати їх Еписк. Консисторії до дальшого трактованя, однак справедливою річею буде, если не дїткнені воєнною нуждою самі оо. душпастирі, їх церкви і їх вірні причинять ся по можности до направи тяжко ушкоджених і відбудови збурених або спалених домів Божих по інших більше від них нещасливих місцевостях.

Поручаємо протое П. Т. Духовенству в місцевостях не дїткнених згрозою війни заняти ся щиро при відповідній нагоді збиранєм добровільних жертв на тую ціль і датки ті посредством свого Уряду деканального з виразним їх призначенєм Еписк. Консисторії надсилати. Всч. же оо. Деканам поручає ся справи сеї як найревнійше доцільновати.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 15. жовтня 1915.

Ч. 24.

Ч. 2157. Взиває ся П. Т. Духовенство епархіальне і вірні до складок в користь убогих і потерпівших в слідстві війни.

Економічна руїна краю, спустошені церкви і господарства, збурені міста, з землею зрівнані місточка, спалені села, необсіяні ниви, голод і епідемія — ото образ всім в очи в падаючих наслідствій теперішньої війни. Напад ворожих наїздників і кілька місячні тяжкі борби при новочесних средствах воєнних спричинили нечувані спустошення а в слід за тим і цілковите зубоженє в нашім і так не багатім народі. Найбільше однак діткнені зістали околяці нашої Епархії бо на єї просторах доконали наші славні армії першого зломаня могутчої єще в той час сили ворожої. І хочай є оправдена надія, що Вис. ц. к. Правительство займе ся щиро долею тих позісталих нещасних і бездомних, то все таки обовязком П. Т. Духовенства, як по всі часи було, так особливо в нинішній тяжкій хвилі є причинити ся по можности до злагодження нещасної долі, нужди і недостатку своїх вірних. Наше патріотичне П. Т. Духовенство вже в часах мира давало докази зрозуміння свого виімкового положеня серед нашого безталанного народу і численною участію і успішним трудом в так хосенних товариствах як «Сільський Господар», «Спілкі позичкові», «Каси Райфайзена і т. п. змагало до поліпшеня долі своїх вірних, тим більше проте довжно би жертвувати Оно труд свій в теперішній тяжкій хвилі і заопікувати ся найубожшими, позбавленими нераз всіх средств до утриманя і опущеними вдовами і сиротами по тих, що або вже лягли головою, або грудь свою наставляють в обороні таки нашої. В тій цілі поручає Еп. Консисторія як найгорячіше в порозуміню з властями правительственными розвинути як найживійшу акцію в цілі несеня помочи потрібним чи то при спроваджуваню збіжа на засів і для апровізації, чи то для відбудови знищених або тяжко ушкоджених господарств сільських.

В тих же щасливих місцевостях, де війна не полишила по собі кривавих слідів руїни, поручає ся П. Т. Духовенству відкликати ся до милосердія і любови близього загалу і зарядити при нагоді складки на поратоване тисячних бездомних і унещасливлених жертв війни в інших околицях а добровільні датки з виразним їх призначенєм прислати на ту ціль до Еп. Консисторії.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.
Перемишль дня 15. жовтня 1915.

Ч. 25.

Ч. 2505. Вітворенє Семинара в Перемишля.

Богослови Перемиської епархії, наміряючі посвятити ся наукам четвертого року богословія, мають явити ся в ректораті семинара Перемиського дня 15. листопада 1915 до 6. год. вечером.

Порадно єсть кандидатам привезти свою власну постіль.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.
Перемишль, дня 23. жовтня 1915.

Кароль Волошинський

Вікарій капітульний.

Александр Зубрицкий

Канцлер.

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1915.

Видано 6. листопада

Ч. VI.

Ч. 26.

Ч. 2752. Трета воєнна позичка.

В цілі приєднання як найширшого круга субскрибентів межи нашим народом для III. воєнної позички мають після рескрипту Вис. Президії ц. к. Намісництва з дня 19. жовтня 1915. Ч. 29532 бути уладжені в поодиноких громадах особні виклади, аби широкі маси людности нашої в тій справі належито поучити і усвідомити.

Понеже до таких викладів надають ся люде, які тішать ся повним довірем межи нашим народом а іменно наше патріотичне П. Т. Духовенство, протое Еписк. Консисторія з покликом на тут. розпоряджене з дня 16. жовтня с. р. Ч. 2214 (Вісти. Еп. Ч. V. ст. 22.) взиває Всеч. Духовенство до як найуспішнішого понертя сеї акції зі своєї сторони через численні виклади і щире заохочуванє, та несене потрібної помочи неграмотним в данім предметі. Полтичні власти I. інстанції с. е. ц. к. Староства получили вже відповідні зарядженя в тій справі і кождому з Всеч. Духовенства заповівшому виклади в своєї парохії приплюють на жадане начерк популярного викладу в рускій мові. Теперішня хвиля, в якій зломаний ворог подав ся назад на цілій лінії, вимагає дальших зусиль не тільки зі сторони наших армій в поли, але і зі сторони цілої суспільности.

Если інші коронні краї беруть так видатну участь в субскрипції, то і наш край, мимо понесених вже великих і тяжких жертв, повинен оказати, що не дасть ся нікому випередити в готовости несеня потрібної помочи для оборони нашої Вітчизни. Кождий без виімку повинен протое в міру можности взяти участь в субскрипції і в сеї спосіб задокументовати не тільки свої патріотичні почування, але також дати нашій армії економічну спромогу, вибороти добробут і спокійну булучність для нашого краю.

Від гр. кат. Еп. Ординаріяту.
Перемишль дня 4. листопада 1915.

Ч. 2813. Патриотична збірка металів і закупно мідяних предметів на воєнні ціли.

Президія ц. к. Намісництва під днем 22. жовтня 1915 Ч. 29753 зауділила ту слідуочу відозву ц. к. Міністерії для віроісповіданя і просьвіти з дня 13. жовтня с. р. Ч. 1744 до оголошеня:

„Über Ersuchen des k. u. k. Kriegsministeriums beehre ich mich Eurer Exzellenz mitzuteilen, dass die patriotische Kriegsmetallsammlung Kupfergegenstände jeder Art (insbesondere auch Kirchenpauken, Kupferkuppeln, Kupferdächer, kupferne Särge, sofern letztere ohne Pietätsverletzung entnommen werden können) zu kaufen geneigt, jedoch nur in der Lage ist, für das Kilogramm reinen Kupfers den Requisitionspreis von 2 K 35 h bzw. 2 K 55 h zu bezahlen. Verkäufer wollen ihr schriftliches Anbot unter genauer Bezeichnung des Gegenstandes nach Stückzahl und Gewicht direkt an das k. u. k. Kriegsministerium Abt. 7 Patriotische Kriegsmetallsammlung richten, und die Gegenstände direkt an den Lagerplatz der Patriotischen Kriegsmetallsammlung in Wien V. Margareten Gürtel 3 senden. Dort wird das Gewicht des reinen Kupfers festgestellt und sohin der darauf entfallende Preis von der Patriotischen Kriegsmetallsammlung angewiesen werden.“

Се подає ся до відомости і як найширшого узглядненя.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемішль дня 4. листопада 1915.

Ч. 2660. О виміні золота.

Президія ц. к. Намісництва з дня 21. жовтня 1915. Ч. 30089 зауділила ту слідуочий рескрипт:

«Ц. к. Міністерство скарбу ввело акцію в ціли попираня добровільного віддаваня находячих ся в приватнім посіданю злишних предметів зі золота і срібла (дорогоцінностей і пр.) до державних Урядів виміни („Hauptmünzamt“ у Відні, як також „Punzierungsamt“ в Празі і Грацу) однак не безплатно, але за винагородою вартости золота зглядно срібла. Акція ся дає кождому нагоду висьвідчити важну прислугу суспільности, а притім узискати за золото зглядно срібло, находяче ся в відданім предметі, висшої ціни як перед війною або по війні.

Повисша акція має передовсім на ціли зміцнити підклад золота австро-угорского Банку; часть згаданих шляхотних металів має однак бути ужита та-

кож до набутя заграничних сировців і фабрикатів, потрібних до веденя війни і для нашого господарства, як також есентуально до наших економічних цілей, які лежать в інтересі Держави.

Відкликуючись до поміщеної в сій справі у всіх краєвих денниках статті, прошу Всесвітлійний Ординарият, наслідком рескрипту ц. к. Міністерства внутрішніх справ, яке кладе особливу вагу на співучасть церковних Властей, о успішне попере те сеї акції зі Своєї сторони і видане відповідних заряджень в цілі єї пропагованя підчиненим Духовенством.*

Поручає ся Всч. Духовенству в крузі свого урядованя зміст повизшого оголошеня подати до публичної відомости і для спільного добра цілої вітчизни нашої людей до як найвидатнійшого єго виповненя заохотити.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.

Перемишль, дня 3. падолиста 1915.

Ч. 29.

Ч. 2159. В справі стипендій літургійних.

Внослідних часах случає ся досить часто, що Всч. ОО. душпастирі привимають від своїх вірних стипендій літургійні в більшім числі як звичайно, а коли обовязкам, відправленя Служби Божої в наміреню дательів в певнім часі не можуть задосить учинити, відносять ся до Еп. Ординарияту з прошенем о позволенє, лучити поодинокі стипендії вірних до певної висшої квоти, і в той спосіб через відправленє одної Служби Божої хотять задосить учинити наміреню кількох жертводательів. Еп. Ординарият, не одержавши дотепер єще сам власти від сьв. Ап. Престола на уділюване своему сьвященству позволеня на лученє разом того рода стипендій мануальних, мусить просителям — сьвященикам відмавляти їх прошеню. Щобиж однак жертволюбивости нашого побожного народа в тім згляді, особливо в нинішних, так прикрих часах, не ограничати і не позбавляти єго тої одинокої потіхи духовної, яку він знаходить в сьв. безкровній жертві, а з другої знова сторони, щоби совість Всч. ОО. душпастирів, через надмірне нагромаджуване інтенцій службових, котрим в означенім часі задосить учинити не моглиби, не буда обтяжена — Еп. Ординарият пригадує поновно Всч. сьвященству декрет сьв. Конгрегації Собора в справі Служб Божих мануальних, оголошений в Вістнику епарх. з р. 1904. Ч. IX. ст. 121., як рівнож близше поясненє того декрету, оголошенє в Вістнику епарх. з р. 1907. Ч. III. стор. 21., і взиває Всч. сьвященство, після сего декрету, вразі потреби, поступати. А імєнно: В точці 5. і 6. згаданого декрету сказано є, що сьвященик може одержані

стипендії літургійні передати своєму Ординарію, або сьв. Ап. Престолови або також сьвященикам, котрим схоче, если они передаючому суть добре і особисто знані, і ніякому закидови не підлягають.

В мисль повизшого декрету заряджуємо:

Всі ті з Всч. ОО. душпастирів, котрі від своїх вірних прийняли більшу скількість стипендій мануальних, а самі в означенім часі обовязкови відправлення Служби Божої в наміреню дателів, не будуть могли задосить учинити, мають предложити Еп. Ординаріятові спис жертводателів wraz з наміреннями їх а рівночасно переслати переказом поштовим стипендія літургійні. Термін, в яким прийняті Служби Божі від поодиноких дателів мають бути відправлені, єсть після декрету сьв. Конгрегації до одного місяця, но після спеціальної постанови нашого Синода, може бути до одного або двох місяців.

Все то розуміє ся, як декрет виразно говорить, если нема іншої волі дателів (*sive explicitе sive implicitе ob urgentem aliquam causam*), або умови з ними зглядом коротшого або довшого терміну відправи.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.

Перемишль, дня 21. жовтня 1915.

Ч. 30.

Ч. 2875. В справі третейої воєнної позички.

Президія ц. к. Намісництва під днем 29. жовтня с. р. Ч. 30228/пр. зауділила ту слідуєче рішене:

»Пан Міністер віроісповідань і просьвіти уповажнив мене на основі Найвисшого постановлення з дня 17. жовтня 1915, з нагоди підпискі і закупна облігацій третейої воєнної позички, до уділюваня у власнім обсязі діланя, державного позволеня на позбуванє і обтяжуванє закладового церковного майна, з окрема також епископских сталових дібр без огляду на висоту квоти, а то по мисли міністерияльного розпорядження з 20. червня 1860. В. з. д. Ч. 162 з застереженем узискавья також зізволєня церковних Властий.»

Се подає ся до відомости Всеч. Духовеньства і застосованя ся в случаях, коли би ходило о позбутє або обтяженє майна церковного на ціли субскрипції III. воєнної позички.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 5. листопада 1915.

Кароль Волошинський

Вікарій капітульний.

Александр Зубрицкий

Канцлер.

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1915.

Видано 24. листопада

Ч. VII.

Ч. 31.

Ч. 2485. Дальші розпорядження о духовної юрисдикції в зглядом осіб військових.

Вис. ц. к. Намісництво рескриптом з дня 22. вересня 1915. Ч. Va. 99530 зауділило сюди слідуєче розпоряджене ц. к. Міністерства оборони краювої з дня 25. липня 1915. Деп. VII. Ч. 10896:

„Anlässlich vorgekommener Fälle, dass die Eheamtshandlungen der beim k. u. k. Heere eingeteilten oder in Dienstesverwendung stehenden Landwehr, Landsturm- oder Gendarmeriepersonen, die sich bei einem Heerestruppen- oder Ersatzkörper im Hinterlande, beziehungsweise als Kranke oder Verwundete in einer Sanitätsanstalt ohne eigene Militärseelsorge befinden, von der Zivilgeistlichkeit behandelt wurden, ohne die in der „Dienstvorschrift für die Militärgeistlichkeit“ (Dienstbuch A — 16, c, Punkte 116—118) begründete Ermächtigung, beziehungsweise Delegation der zuständigen militärgeistlichen Seelsorge einzuholen, wird darauf hingewiesen, dass für die geistliche Jurisdiktionszuständigkeit nicht das persönliche Dienstpflichtverhältnis, sondern die Einteilung des Dienstpflichtigen massgebend ist.

Zur Behebung von Zweifeln wird daher im Einvernehmen mit dem k. u. k. Kriegsministerium verfügt:

„Die beim k. u. k. Heere in Dienstverwendung stehenden oder eingeteilten k. k. Landwehr-, Landsturm- und Gendarmeriepersonen unterstehen auch in den Anstalten der

freiwilligen Sanitätspflege ohne eigene Militärseelsorge und in öffentlichen oder privaten Zivilspitalern der militärgeistlichen Jurisdiktion.“

Hiedurch wird der Punkt 6 des hierstelligen Erlasses vom 27. Februar 1915, Dep. VII, Nr. 1591 ergänzt.

Ergeht an alle politischen Landesstellen zur entsprechenden Verlautbarung, dann zur Kenntnis an das k. u. k. Kriegsministerium, K. M. (Marinesektion) k. k. Ministerium des Innern, k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht, k. k. Justizministerium, fürsterzbischöfliches Ordinariat in Wien und den k. k. evangelischen Oberkirchenrat.*

Удляє ся преч. Урядам парохіяльним до відомости і точного після повисших постанов поступованя.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 25. жовтня 1915.

Ч. 32.

Ч. 2158. В справі уживаня чистої муки пшеничної і правдивого вина до св. Літургії.

Вже Синод Замоийский (Тит. III. § 3.) постановляє виразно, щоби всі священники зі згляду на се, що єдиною важною матерією Найсв. Тайни Евхаристії є тільки чистий хліб пшеничний і вино з лози винограду, не уживали до справованя сеї Найсв. Тайни хліба з іншої муки або вина неправдивого і то під карою суспензії, утрати бенефіції і інших кар церковних. Приказує також тойже Синод, щоби священники старали ся о виготовлене хліба призначеного на агніцї в своїм дому і під особистим наглядом а не куповали хліб деінде виготовлений з причини небезпеченства неважності матерії, на колиби до муки пшеничної домішано єще якої іншої. Сї постанови Синод Львівский (Тит. II. ^{товлені} гл. III. 1.) потвердив і відновив тільки.

З причини змінених винїшних обставин збіжєвих і впроваджуваня на публичній продажи муки пшеничної мішаної з ячмінною або і іншими суррогатами, видить ся Еписк. Консисторія спонуканою перестерегти Всч. Духовенство перед уживанем пшеничної муки купованої по склепах на просфори призначені до викраюваня агніцїв і частиць до св. причастія. Одинокий спосіб забезпеченя себе перед тяжкою відвічальністю в совісти в тім зглядї бувби той, щоби кождий священник дав собі в найближшій млині змолоти певну скількість

пшениці і з той муки — хочай не найкращої що до якості але певної що до важности матерії Найсв. Тайни Евхаристії, казав під власним доглядом випечи просфори на агиці і причастники до сьв. Літургії.

В тій цілі, на представленє одного з оо. душпастирів, віднесла ся Еп. Консисторія до Вис. ц. к. Намісництва з прошенем о інтервенцію в ц. к. воєнним оборотовім закладі збіжем, аби всім оо. Душпастирам тут. епархії вільно було по над скількість збіжа потрібну на засіви і про кормленє себе, родини і служби, з власного господарства затримати, зглядно закупити певну міру пшениці на виготовленє просфор до агиців і причастників до сьв. Літургії і на просфори на Богослуженя Всеночні.

Подібно поручає ся під тяжкою відвічальністю в совісти уживати вина літургійного тільки від фірм певних і заприсяжених а заказує ся уживати вина походячого з жерела підозрілого і непевного.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 16. жовтня 1915.

Ч. 33.

Ч. 2418. Пошукованє власника чаши з діскосом і ложочкою.

З епархії донесено, що в часі воєнним приватна особа передала сьвященикови срібну, позолочену чашу з діскосом і ложочкою без держака, на підставі чаши є вирита надпись »Жертвує Софія Галайко за 335 кор. року 1914«.

Понеже не відомо єсть до котрої церкви ся чаша зістала пожертвованою, дотичний о. настоятель парохії, чи монастиря зволить ту посредством свого Уряду деканального предложити зголошенє права власности з підписами сьвященика і провізорів церковних.

По полученім доносі Еписк. Консисторія зарядит висилку чаши через о. пароха, у котрого она тепер находить ся.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль, дня 22. жовтня 1915.

Ч. 3450. О духовній юрисдикції зглядом осіб приналежних до краєвої оборони і ополченців.

З покликом на давніші розпорядження з дня 12. марта с. р. Ч. 21039, з 20. цвітня с. р. Ч. 34015 і з 22. вересня с. р. Ч. 99530 Вис. ц. к. Намісництво заудлило сюди слідуєче розпоряджене ц. к. Міністерства для оборони краєвої з дня 14. жовтня 1915 Ч. 16159:

„Um Zweifel hinsichtlich der geistlichen Jurisdiktionszuständigkeit der bei Marschformationen eingeteilten Personen zu beheben, wird eröffnet:

Die Landwehr- und Landsturmarschformationen (Ersatztransporte) sind bis zum Abgehen zur Armee im Felde Bestandteile der Ersatzkörper, denen sie in jeder Beziehung unterstellt sind.

Die bei den Marschformationen (Ersatztransporten) eingeteilten Personen unterstehen daher bis zum Abmarsche aus der Formierungsstation der zivilgeistlichen Jurisdiktion, beziehungsweise den gesetzlich bestimmten Matrikelführern.

Hiedurch wird der Punkt 2 des hierstelligen Erlasses vom 27. Februar 1915, Dep. VII, Nr. 1951 ergänzt.“

Удїляє ся Всч. Урядам парохіяльним до відомости і точного захованя.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 16. листопада 1915.

Ч. 3322. В справі громадженя і укриваня готівки і дрібної монети.

Часи великої світової війни, які переживаємо, змінили наші погляди і відносини в многих напрямх — на жаль однак не всегда є користію для наших суспільних і економічних інтересів. Мимо світлих побід наших славних союзних армій, і мимо поданя єї наших ворогів на всіх фронтах, в верствах меньше просвічених не перестали поодинокі люде збирати і переховувати у себе всяку готівку, монети золоті і срібні, банкноти а навіть нікльові і бронзові дрібні гроші. Наш нарід переважно рільничий, прийшов з причини воєнного зареквірованя у него худоби, паши і збіжа в посідане більшої готівки і непризвичаєний всюда до складаня єї в щадницях, банках і товариствах кредитових, укри-

ває то по шуфлядах, скринях і різних скритках а діє ся то особливо там, де муштини вступили до служби військової а їх жени, матери або сестри, полишені до веденя газдівства в своєї непорадности і з боязни о страту готівки, не знають з користію для себе і для своєї родини нею належито зарядити. Спричинений тим брак менших банкнотів і дрібної монети срібної і нікльової, може в суспільнім ладі викликати дуже сумні послідствія, если людність сельска через продаж продуктів господарских з послідних жнив прийде в посідане нової готівки і то через укриване в дому від загального обороту грошового поновно усуне. Крім необчислені шкоди для загалу громадженем і укриванем готівки позбавляють себе люде відсотків від своїх капіталів і наражують себе самих тим способом на зменшене свого власного майна а надто виставляють себе на небезпеку утрати свого гроша, бо яکه часто можна в селі почути, що одному не висліджений злочинець викрав єго готівку, другому огонь або миши зничили, під час коли розумні люде уплачують нею свої довги, або збирають добрі відсотки при безпечнім перехованю єї в інституциях фінансових гідних довіря (як Руска Щадниця в Перемишли, гіпот. Банк земельний у Львові, Каси Райфеїзена, ц. к. поштові щадниці і інші кредитові і позичкові Каси на провінції.) Для того на підставі рескрипту ц. к. Міністерства скарбу з дня 20. вересня 1915. Ч. 57745 ту заудленого, поручає ся Всч. Духовеньству в спосіб енергічний і вимовний в крузі свого діланя впливати на людність тамошну, аби позбули ся привычки громадженя і переховуваня в дому банкнотів і монет срібних та нікльових а научили ся з власним хісном складати свої ощадности в визше наведених інституциях фінансових, причім в спосіб популярний пояснити належить людем уживаня т. зв. «Клича» при книжочках щадничих, без виявленя котрого навіть в случаю крадежи єго книжочки вкладкової, ніхто непокликаний не зможе єго готівки підняти. Всч. Духовеньство не поперестане на одноразовім поклику, але в зрозумілім інтересі патріотичнім розвине неустаючу пропаганду в тім напрямі аж до осягненя певного успіху, щоби з одної сторони охоронити людність нашу перед утратою відсотків а часто і капіталу, з другої же сторони причинити ся до усуненя і втриманя загального обороту грошового, трудностей при зміні грошій на дрібну монету, утруднень з відси повстаючих при виплаті за зарібки і услуги і занепокоєня тим спричинені а так дуже в часі воєннім непожадані.

Від гр. кат. Еп. Консисторі.

Перемишль дня 16. листопада 1915.

Ч. 36.

Ч. 352. Вношенє подань о принятє до Інститута півців церковних.

В цілі принятя кандидатів до заведеня півців церковних фундації б. п. Еппа Снігурского в Перемишли, мають убігатеї внести прошеня до Еп. Консистириі через свої Всч. Уряди парохияльні до дня 10. грудня 1915.

До подань долучити потвердженє Уряду парохияльного о даті рождєня (без метрики), сьвідоцтво моральности, укінченої 4. класи народн. школи.

Принятї зістануть лише ті, що при виборі дня 13. грудня с. р. в школі дяківського інститута в Перемишли, лично являть ся і викажуть добрий, чистий голос і слух.

Від гр. кат. Еп. Консистириі.
Перемишль дня 20. листопада 1915.

Ч. 37.

Ч. 43/орд. О богослужєню в день сьв. Андрея Апостола.

Дня 13. грудня обходить церков сьвята память сьв. Апостола Андрея.

Сьв. Андрей єсть Патроном нашого Возлюбленого Митрополита Андрея графа Шептицкого.

Ексцеленция Високопреосьвященний Митрополит вивезений неприїтелем в глубину Росиї тужить там за нами всіми, за своєю провінцією церковною і за народом нашим, котрий цілим полюбив серцем і поклав собі за задачу житя той рідний Собі нарід до ліпшої привести будучности.

Всказаним протое єсть, щоби сьмо в тім дни горячі до Бога принесли молитви о здоровлє Того великого Архієрея і о щасливий Єго до краю поворот.

Проте розпоряджуємо слїдуюче:

Всечестне Сьвященство в неділю перед сьв. Андреем Апостолом запо-вість народови, що день 13. грудня єсть днем Ангела Єго Ексцеленциі Високопреосьвященного нашого Митрополита і що в той день відправить ся сьвіана сьв. Служба Божа, в котрій молити будем Всемогучого Бога о здоровлє Митрополита і щасливий Єго поворот до краю.

По службі божій належить трикратне вознести Єго многолітсвіє.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.
Перемишль, дня 24. листопада 1915.

Х р о н і к а.

Некрольоґія.

В Бозі упокоїли ся сьвященики:

Р. 1914.

Набак Лев, пар. в Нагірцях, 31/8; Лазоришак Мирон, пар. в Осердові, 6/9; Калужняцький Йоан, пар. в Загірю, 20/9; Левицький Теофіль, пар. в Стрілках, 28/9; Сандович Петро, пар. в Брунарах, 28/9; Кушнір Едвард, пар. в Стронній, 30/9; Криницький Йоан, пар. в Сеньковій Воли, 5/10; Полошинович Володимир, пар. в Щавнім, 6/10; Др. Людкевич Михаїл, проф. Богосл. паст., 15/10; Ковшевич Михаїл, пар. в Ульвівку, 17/10; Лещишак Никифор, пар. в Якубовій Воли, 19/10; Полянський Северин, пар. в Мокрянах, 16/11; Шандровський Йосиф, пар. в Мишлятичах, 19/11; Максимович Йосиф, пар. в Лтсковатім, 23/11; Демків Йосиф, завід. пар. в Яселю, 27/11; Гнатишак Корнелій, пар. в Угерцях незабитовских, 3/12; Кульманицький Софрон, пар. в Дахнові, 6/12; Срис Григорій, пар. в Дашівці, 10/12; Полянський Атаназій, пар. в Яблінках нижних, 23/12; Желехівський Леонтій, пар. в Гнійницях, 26/12.

Р. 1915.

Слецький Александер, пар. в Дошниці, 4/1; Черкавський Йосиф, пар. в Соколі, 15/1; Гичко Андрей, пар. в Дністрику Головецькім, 28/1; Козаневич Лев, пар. в Містковичах, 10/2; Колпачкевич Антоній, пар. в Гійчу, 12/2; Полошинович Лев, пар. в Башні, 13/2; Полянський Нестор, на відпустці, 13/2; Др. Малиняк Николай, пар. в Сливниці, 20/2; Сенета Богдан, завід. пар. в Вислоку нижн., 25/2; Хиляк Стефан, пар. в Стебнику, 13/3; Полянський Александер, пар. в Головецьку довшнім, 17/3; Івасівка Алексій, пар. в Дубні, 19/3; Михальчук Іван, пар. в Коритниках, 25/3; Кузьмак Михаїл, пар. в Явірнику рус., 25/3; Крупський Петро, пар. в Лімній, 1/4; Василькевич Григорій, пар. в Лужку горішн., 8/4; Панасівський Лев, пар. в Гільчу, 10/4; Куновський Еронім, пар. в Більчу, 26/4; Банах Йоан, сопом. в Гійску, 29/4; Гнатишак Орест, пар. в Сурохові, 16/5; Маковей Іля, пар. в Ляшках, 21/5; Савчак Віктор, пар. в Сторожах, 27/5; Лято-

шинський Теофіл, пар. в Ольшаниці, 25/7; Дуркот Йоан Хриз., пар. в Лабсвій, 8/8; Ломницький Ниль, пар. в Гребенім, 22/8; Дуркот Йоан Хриз., пар. в Новій весі, 11/9.

Душі їх поручає ся сьв. молитвам Всч. Ктиру.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 19. листопада 1915.

Кароль Волошинський
Вікарій капітульний.

Александр Зубрицкий
Канцлер.

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1915.

Видано 7. грудня

Ч. VIII.

Ч. 38.

Ч. 3958. О сьв. Причастію дітей за нашого Цісаря і вітчину в день 25. грудня 1915.

Для всіх можливим а дуже успішним средством помочи для нашого війська в тяжких борбах за Цісаря і вітчину є молитва і виконуване добрих діл. Особливо успішною є просительна молитва малих.

На підставі тої науки нашої сьв. віри комітет в Відни відносить ся через Епископів до всіх ОО. душпастирів і катихитів з прошенем, щоби горячо закривали шкільну молодж до сьв. Причастія в день 25. грудня с. р. до якого мають приступати приватно і без контролі школи і яке мають жертвувати для нашого дорогого Цісаря і для добра вітчини.

О тім повідомила Еписк. Ординарият Президія Епископских Конференцій п. дн. 22. листопада 1915. Ч. 131, з тою увагою, що віденьський комітет має намір, загальне число сих сьв. Причастий в цілій нашій Державі подати до відомости Найяснійшому Монархови дня 25. грудня с. р.

Еписк. Ординарият звиває проте всіх ОО. душпастирів і катихитів, щоби безпovolочно горячо заохотили шкільну молодж до сьв. Сповіді і сьв. Причастія в день 25. грудня с. р. на інтенцію Єго Величества Цісаря і вітчини, поучаючи заразом молодж, що через виконуване інших діл побожности або самовідверження на тую інтенцію значене сего Іх жертвованя еще більше підносить ся. — Число наміряючих приступити до сего сьв. Причастія належить **зараз** розслідити і тоє

Еписк. Ординариятowi до дня 16. Грудня (н. ст.) 1915 до відомости подати, що би можна було тоє число Президиі Епископских Конференцій в відповіднім часі уділити.

Всч. Уряди парохіяльні повідомлять безпроволочно о тім розпорядженю ОО. катехитів в дотичній парохії занятих.

Від гр. кат. Еп. Ординарията.

Перемишль дня 6. грудня 1915.

Ч. 39.

Ч. 3512. Охорона гробів поляглих на війні борців за вітчизну.

З покликом на розпоряджене з д. 28. липня 1915. оголошене в Вістнику епархіальнім з д. 30/7 с. р. Ч. III. пригадує ся Всч. оо. душпастирям повновно і приказує ся, пильно поучити нарід про строгий обовязок кожного горожанина австрійского **берегти перед ушкодженням гроби поляглих жовнірів**, що молоде жите своє положили за віру нашу католицьку, за вітчизну нашу австрійську і за віття вітчизни нашої Цісаря і Пана нашого Франц Іосифа I. і Найдостойніший Дім Габсбургский.

Належить поучати нарід що сьв. віра приказує шанувати і від збещенця хоронити гроби, що скривають тіло кожного чоловіка що мав душу безсмертну, котрого тіло Господь воскресит в послідний день, без огляду на се чи то гріб нашого друга чи ворога, та що Спаситель в притчі про милосердного Самарянина дав нам доказ, що чужинець і ворог ранений, недужний, уже не є нам ворогом но другом а тим паче чоловік померший.

Пригадує ся се і приказує ся научати нарід єще і тому що, нажаль лучають ся случаи, що сьвіжо упорядковані і старанно дротяними загородами оточені з накладом праці, грошей і заходів крестами украшені і написами заосмотрені гроби борців за вітчизну за ідею, бувають чи то зі злої волі чи зі сваволі ушкоджені.

Всч. Отці декани довжні пересвідчитись, чи розпоряджене тоє Всч. Отці душпастирі виконують.

Від гр. кат. Еп. Ординарията.

Перемишль дня 26. листопада 1915.

Кароль Волошинський

Вікарій капітульний.

Александр Зубрицкий

Канцлер.

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1915.

Видано 10. грудня

Ч. IX.

Ч. 40.

Ч. 1736. Енцикліка Сьвятійшого Отця Венедикта XV. Папи Римського.

Litterae encyclicae

ad Venerabiles Fratres Patriarchas, Primate, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque locorum Ordinarios pacem et communionem cum Apostolica Sede habentes.

BENEDICTUS PP. XV.

VENERABILES FRATRES SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Ad beatissimi Apostolorum Principis cathedram arcano Dei providentis consilio, nullis Nostris meritis, ubi proveci sumus, cum quidem Christus Dominus ea ipsa Nos voce, qua Petrum, appellaret,

Енцикліка

до Всечеснійших Братів Патріархів, Примасів, Архиепископів, Епископів, і Ординариятів в мирі і єдності з Апостольскою Столицею зістаючих.

ВЕНЕДИКТ П. Р. XV.

ВСЕЧЕСНІЙШИ БРАТЯ, ПОЗДОРОВЛЕНІЄ І АПОСТОЛЬСКЕ БЛАГОСЛОВЕНІЄ.

Від хвилі винесеня Нашого, непонятим зарядженем Провидія Божого, без жадних Наших заслуг, на престол Блаженного Верховника Апостолів, тим самим голосом, яким Христос Господь

*pasce agnos meos, pasce oves meas*¹⁾; continuo Nos summa cum benevolentiae caritate oculos in gregem, qui Nostrae mandabatur curae, convertimus; innumeraibilem sane gregem, ut qui universos homines, alios alia ratione, complectatur. Omnes enim, quotquot sunt, Iesus Christus a peccati servitute, profuso in pretium suo sanguine, liberavit; nec vero est ullus, qui a beneficiis redemptionis huius exceptione excludatur: itaque genus humanum divinus Pastor partim Ecclesiae suae caulis iam feliciter inclusum habet, partim se eodem compulsurum amantissime affirmat: *Et alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere, et vocem meam audient*²⁾. Equidem non vos hoc celabimus, venerabiles Fratres: ante omnia, divina certe benignitate excitatum, sensimus in animo incredibilem quemdam studii et amoris impetum ad cunctorum salutem hominum quaerendam; atque illud ipsum fuit Nostrum in Pontificatu suscipiendo votum, quod Iesu, mox crucem subeuntis, fuerat: *Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi*³⁾.

Iam vero, ut primum licuit ex hac arce Apostolicae dignitatis rerum humanarum cursum uno quasi obtutu contemplari, cum lacrimabilis obversaretur Nobis ante oculos civilis societatis conditio, acri sane dolore affecti sumus. Quo enim pacto fieret ut Nostrum communis omnium Patris animum non vehementissime sollicitaret hoc Europae atque adeo orbis terrae spectaculum, quo nullum fortasse nec

¹⁾ Ioan. XX, 15—17.

²⁾ Ioan. X, 16.

³⁾ Ioan. XVII, 11.

покликав Петра: „Пасі агнцы моѣ, пасі овцы моѣ“,¹⁾ неустанно, з чувством найжичливійшої любови, глядимо на стадо поручене нашій печаливости, стадо безчисленне, яке обнимає всіх людей, хотяй не всіх однаково. Ісус Христос бо всіх, які тільки суть, ціною своєї Крови освободив з неволі гріха, і не ма нікого, когоби виключив від добродійств свого відкуплення; проте часть роду людского Божественний Пастир радісно вже тримає в загороді своєї Церкви, а другу часть має еще там завести, як о тім повен любова запевняє: „Нїны овцы нїмаю, аж не сѣтъ ѣтъ двора сїгѣ нї тѣм мнї поведѣтъ прикїстї: нї глѣсх мой оуслѣшатъ“²⁾. І дійсно, Всечеснійші Братя, не будемо перед Вами сего закривати, почувсьмо в собі, певно з ласки Божої, горяче і повне любови бажанє шукати спасенія всіх людей; при обнимано Нами Нашого Понтифікату, нашим бажанєм було бажанє Ісуса, маючого іти вже на крест: „Бѣче сїмї, соблюди ѣхъ ко ѣмъ твоѣ, ѣхъ дѣлѣ всѣ мнѣ.“³⁾

Але, коли Ми на самім вступі з верху сеї Апостольської гідности, одним майже поглядом огорнули дорогу, по якій точать ся справи людскі, великим бодем стиснулось Наше серце, бо очи Наші вразило оплаканя гідне положенє суспільности людскої. Яюжеж не мало болючо заворушитись серце Отця всіх на вид, який тепер представляє Европа і цілий сьвіт, на вид так прикрий і жалїсний, якого не затимила еще може ніколи память людска? Здаєсь, що вже надійшли

¹⁾ Ioan. XX, 15—17.

²⁾ Ioan. X, 16.

³⁾ Ioan. XVII, 11.

atrocius post hominum memoriam fuit, nec luctuosius? Omnino illi advenisse dies videntur, de quibus Christus praenuntiavit: *Audituri... estis praelia, et opiniones praeliorum... Consurget enim gens in gentem, et regnum in regnum*¹⁾ Tristissima usquequaque dominatur imago belli: nec fere nunc est aliud quod hominum cogitationes occupet. Maximae sunt praestantissimaeque opulentia gentes quae dimicant: quamobrem quid mirum, si horrificis bene instructae praesidiis, quae novissime ars militaris invenit, conficere se mutuo exquisita quadam immanitate contendant? Nec ruinarum igitur nec caedis modus: quotidie novo redundat cruore terra, ac sauciis completur exanimisque corporibus. Num, quos ita videris alteros alteris infestos, eos dixeris ab uno omnes prognatos, num eiusdem naturae, eiusdem societatis humanae participes? Num fratres agnoveris, quorum unus est Pater in caelis? Dum autem infinitis utrimque copiis furiose decernitur, interea doloribus et miseriis, quae bellis, tristis cohors, commitari solent, civitates, domus, singuli premuntur; crescit immensum in dies viduarum orborumque numerus; languent, interceptis itineribus, commercia; vacant agri; silent artes; in angustiis locupletes, in squalore inopes, in luctu sunt omnes.

Hisce Nos tam extremis rebus permoti, in primo tamquam limine Pontificatus maximi, Nostrarum partium esse duximus, suprema illa Decessoris Nostri, praeclarae sanctissimaeque memoriae Pontificis, revocare verba, iisque iterandis, Apostolicum officium auspicari; vehemen-

¹⁾ Math. XXIV, 6, 7.

дні, предсказані Христом: „*Оуслышатъ же ѿмате брѣни и слышаніа бранимах... коствитъ во ѡзыкъ на ѡзыкъ и цѣрство на цѣрство*“¹⁾. Всіх переймає сумний образ війни; майже вад нічим иньшим не думають тепер люди. Бють ся зі собою найбільші і найбогатші народи, щож отже дивного, що узбровні найстрашнїйшими орудїями, які винайшла найновїйша технїка воєнна, з вирафїнованою жорстокостію хотять одні других майже стерти з лица землі? Не ма отже мїри ані спустошенням ані убїйствам; день в день потоками льеть ся на землю кров, густо падають ранені і бездушні трупи. Чи на вид такої взаїмної ворожнечі, прийде на гадку, що се діти одного батька, учасники одної і тої самої природи, члени одного роду людского? Чи пізнаєш в них братів, котрі мають одного Отця на небесїх? Тим часом, коли шалено борють ся взаїмно непроглядні полки, поодинокі держави, родини і люде стогнуть від болю і нужд, які звичайно ідуть в слїд за війною; росте з дня на день число вдів і сирїт, стоїть з причини перерваної комунїкації торговля, пустїють поля; мовчить штука, в бідї богатї, в нуждї убогї, в смутку всї.

Потрясені тим так страшним станом річий, уважалисьмо за свїй обовязок на вступі Нашого Понтифікату, пригадати послїдні слова Нашого славної і блаженної памяты Попередника і від їх повтореня розпочати Нам Апостольский уряд; усердно заклиналисьмо тих, в котрих руках спочиває управа справ пу-

¹⁾ Mat. XXIV, 6, 7.

terque eos, qui res regunt vel gubernant publicas, obsecravimus, ut, respicientes quantum effusum iam esset lacrimarum et sanguinis, alma pacis munera reddere populis maturarent. Atque utinam, Dei miserentis beneficio, fiat, ut, quem Angeli in ortu Divini hominum Redemptoris faustum cecinere nuntium, idem, ineuntibus Nobis vicarium Ipsius munus, celeriter insonet: *In terra pax hominibus bonae voluntatis*¹⁾. Audiant Nos ii, rogamus, quorum in manibus fortuna civitatum sita est. Aliae profecto adsunt viae, rationes aliae, quibus, si qua sunt violata iura, sarciri possint. Has, positis interim armis, bona experiantur fide animisque volentibus. Ipsorum Nos universarumque gentium amore impulsī, nulla Nostra causa, sic loquimur. Ne sinant igitur hanc amici et patris vocem in irritum cadere.

At vero, non solum huius cruenti dimicatio belli misserrimos habet populos, Nosque anxios et sollicitos. Alterum est, in ipsis medullis humanae societatis inhaerens, furiale malum; idque omnibus, quicumque sapiunt, est formidini, utpote quod, cum alia iam attulerit et allaturum sit detrimenta civitatibus, tum huius luctuosissimi belli semen iure habeatur. Etenim ex quo christianae sapientiae praecepta atque instituta observari desita sunt in disciplina rei publicae, cum stabilitatem tranquillitatemque ordinis illa ipsa continerent, necessario nutare funditus coeperunt civitates, ac talis et mentium conversio et morum demutatio consecuta est, ut, nisi Deus mature adiuvet, impendere iam humanae consortionis vi-

¹⁾ Luc. II, 14.

бличних, щоби маючи згляд на тільки пролятих вже сліз і крови, чимскорше подали народам блаженні плоди мира. І дав би милосердний Господь, щоби весела благовість, яку співали Ангели при народженню Божественного Відкупителя роду людського, чим скорше зазвеніла і на початку обнятя Уряду Ёго Намісником: „на землї мїрх ко чловѣцѣхх вѣгокелїте“¹⁾. Коби послухали нашої просьби ті, в котрих руках лежить судба держав. Ё з певностию иньші средства і способи полагодження покривджених прав. Нехайже відложивши оружје, тих способів ужиють з щирою і доброю волею. До них самих ведені любовію і до всіх народів а не власним інтересом, так відзиваємо ся. Нехай не допустять, щоби даром прогомонів сей приятельський і вітцівський голос.

Однак не лише розправа сеї кровавої війни, кидає в найбільшу нужду народи, а нас тревогою і жуροю переймає. Ё иньше страшне зло, яке гніздить ся в самім ядрі людської суспільности; ёго повинні всі мудрі люди жахатись, бо воно принесло вже і ще принесе нові шкоди для народів і справедливо уважаєсь посівом сеї погубної війни. Від коли бо зачало ся нехтувати в публичнім зарядї заповіді і прикази християнської мудрости, які запевняли тривкий спокій, від тогди мусіли зачати хитатись основи держав і така наступила зміна в способі думаня і поступованя, що здаєсь, если Господь Бог заздальгїд не запобіжить, наступить загибель роду людського. І так видимо: між людьми

¹⁾ Лук. II, 14.

deatur exitium. Itaque haec cernimus: abesse ab hominum cum hominibus coniunctione benevolentiam mutuam; despicatui haberi eorum qui praesunt, auctoritatem; ordines cum ordinibus civium iniuriose contendere; fluxa et caduca ita sitienter appeti bona, quasi non alia sint, eaque multo potiora, homini proposita ad comparandum. His quidem quatuor capitibus causas totidem contineri arbitramur, cur societas humani generis adeo graviter perturbetur. Danda igitur communiter est opera, ut pellantur e medio, christianis nimirum principiis revocandis, si vere consilium est pacare communes res recteque componere.

Ac primum Christus Dominus, cum hanc ipsam ob causam de caelis descendisset, ut, quod invidia diaboli eversum fuerat, restitueret in hominibus regnum pacis, non alio illud voluit niti fundamento, nisi caritatis. Quare haec saepius: *Mandatum novum do vobis; ut diligatis invicem*¹⁾; *Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem*²⁾; *Haec mando vobis, ut diligatis invicem*³⁾; tamquam si unum hoc suum esset officium et munus, adducere homines ut diligerent inter se. Atque huius rei gratia, quod non adhibuit argumentorum genus? Susplicere in caelum nos omnes iubet: *Unus est enim Pater vester qui in caelis est*⁴⁾. Omnes, nullo nationis aut linguae aut rationum discrimine, eandem docet formulam precandi: *Pater Noster qui es in caelis*⁵⁾; quin etiam affirmat Patrem caelestem, in beneficiis natu-

¹⁾ Ioan. XIII, 34.
²⁾ Ioan. XV, 12.
³⁾ Ioan. XV, 17.
⁴⁾ Matth. XXIII, 9.
⁵⁾ Matth. XVI, 9.

брак взаїмної жичливости; всякий авторитет власти пониженний; верстви суспільности взаїмно з кривдою побороють ся; жажда гоненя за змінними і суєтними добрами, немовби ніяких иньших, далеко благороднійших, для серця людского не було. В тих чотирох жерелах видимо всю причину тяжкої заверухи родини людскої. Треба їх отже спільними силами усунути, через зверненє ся до засад християнських, если дійсно хоче ся щиро і справедливо завести лад в публичних справах.

Що до першої причини, то Ісус Христос, зійшовши з неба власне для приверненя мира між людьми, який діявол з зависти заколотив, не на иньшій хотів основі єго оперти, лиш на основі любови. Тому то часто повтаряв: *Заповѣдь новѣю даю вамъ, да любите дрѣгъ дрѣга*.¹⁾ „*Сїмъ єсть заповѣдь моѣ, да любите дрѣгъ дрѣга*“.²⁾ *Сїмъ заповѣдаю вамъ, да любите дрѣгъ дрѣга*³⁾; немовби одиноким Єго обовязком і завданєм було привести людей до взаїмної любови. І яких до сего не ужив доказів? Всім нам каже глядїти на небо: „*Єдинъ бо єсть Оцъ вашъ, ѿже на небѣхъ*“.⁴⁾ Всїх, без рїжницї народностей, бесїд і образования учить одної і тої самої формулки молитви: „*Оче нашъ ѿже єси на небѣхъ*“⁵⁾ а навіть голосить, що Отець небесний в роздаваню дїбр природних не зважає на заслуги поодиноких осіб: „*Шєшъ солнце*

¹⁾ Ioan. XIII, 34.
²⁾ Ioan. XV, 12.
³⁾ Ioan. XV, 17.
⁴⁾ Mat. XXIII, 9
⁵⁾ Mat. XVI, 9.

rae dilargiendis, ne merita quidem singulorum discernere: *Qui solem suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super iustos et iniustos*¹⁾. Fratres etiam nostum dicit inter nos esse, tum suos appellat: *Omnes autem vos fratres estis*²⁾; *Ut sit ipse primogenitus in multis fratribus*³⁾. Quod vero ad fraternum amorem excitandum, vel erga eos quos naturae superbia contemnit, valet plurimum, in infimo quoque suae ipsae vult agnosci personae dignitatem: *Quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis*⁴⁾. Quid, quod sub exitum vitae impensissime rogavit Patrem, ut quotquot in se ipsum essent credituri, omnes caritatis copulatione essent unum? *Sicut tu Pater in me, et ego in te*⁵⁾. Denique e cruce pendens, suum sanguinem in nos omnes exhausit, unde quasi coagulati compactique in unum corpus, sic amaremus inter nos, quemadmodum inter membra eiusdem corporis summa amicitia est. — Verum longe aliter se habent mores horum temporum. Numquam fortasse fraternitatis humanae tanta fuit, quanta hodie, praedicatio; quin immo non dubitant, Evangelii voce neglecta, operaque Christi et Ecclesiae posthabita, hoc fraternitatis studium efferre, tamquam unum e maximis muneribus, quae huius aetatis humanitas pepererit. Re tamen vera, numquam minus fraterne actum est inter homines, quam nunc. Crudelissima ob dissimilitudines generis sunt odia; gentem a gente potius simultates, quam regiones separant; eadem

¹⁾ Matth. V, 45.

²⁾ Matth. XXIII, 8.

³⁾ Rom. VIII, 29.

⁴⁾ Matth. XXV, 40.

⁵⁾ Ioan. XVII, 21.

свої сидять на злім і благім і дождять на прѣдних і на неправдних¹⁾. Називає нас братами між собою і своїми братами: „Всі жє кѣ братїа єстє;“²⁾. „Іїкв кѣти ємѣ прєорѣднє ко многїхъ братїахъ.“³⁾ А для збудження любови навіть до тих, котрими гордість людска помітує, каже в найнижшій узнавати гідність Єго власної особи: „понїже сотворїстє єдиномъ сїхъ братїй моїхъ мѣншихъ, мнѣ сотворїстє“⁴⁾. А щож сказати о тїм, як при склонї житя свого умильно благав Отця, щоби всї Єго ісповідники були одно в союзї любови? „Да всї єдинѣ єбѣдѣтѣ, ѡкоже Тѣ Очї ко мнѣ, і ѡхъ кѣ Тѣбѣ.“⁵⁾ Вкінци, висячи на крестї, на всїх нас зілляв Кров свою, щоби ми нею неначе вузлом злученї в одно тїло, любились так згідно, як приязно відносять ся до себе члени одного і того самого організму. Але якже відмінно представляють ся відносини теперїшнього часу? Може ніколи тїлько не славилось людського братерства — що нинї — що більше з поминенєм Евангелїя, дїл Христа і Церкви, голосить ся на всї заставки, що стремлїне до загального братерства се один з найбільших здобутків людства сего часу. В дійсности однак, може ніколи менше братерства не було між людьми що тепер. Найзавзятїша ненависть з причини рїжниць народних; нарід від народа дїлить радше ворожнечу, чим віддалене; в тїй самїй державї, в одних і тих самих мурах кипить зависть верстви до верстаи суспїльности;

¹⁾ Mat. V, 45.

²⁾ Mat. XXIII, 8.

³⁾ Рим. VIII, 29.

⁴⁾ Mat. XXV, 40.

⁵⁾ Ioan. XVII, 21.

in civitate, eadem intra moenia flagrant mutua invidia ordines civium; inter privatos autem omnia amore sui, tamquam suprema lege, diriguntur.

Videtur, venerabiles Fratres, quam necesse sit omni studio eniti, ut Iesu Christi caritas rursus in hominibus dominetur. Hoc certe semper Nobis propositum habituri sumus, velut proprium Nostri Pontificatus opus; hoc ipsum studete vos, hortamur. Ne desistamus vel inculcare auribus hominum vel re praestare illud Ioannis: *Diligamus alterutrum*¹⁾). Praeclara certe, valdeque commendantur sunt illa, quibus haec aetas abundat beneficentiae causa institutis; at enim, si quid ad veram Dei et aliorum caritatem in animis fovendam conferant, tum demum solidae utilitatis sunt: quod si nihil eo conferant, nulla sunt: nam *qui non diligit, manet in morte*²⁾).

Alteram diximus communis perturbationis causam in eo consistere, quod iam non sancta vulgo sit eorum qui cum potestate praesunt, auctoritas. Ex quo enim placuit omnis humanae potestatis non a Deo, rerum conditore et dominatore, sed a libera hominum voluntate deducere originem, vincula officii, quae eos inter qui praesunt et qui subsunt, intercedere debeant, adeo extenuata sunt, ut propemodum evanuisse videantur. Immodicum enim studium libertatis cum contumacia coniunctum, paulatim usquequaque pervasit; idque ne domesticam quidem societatem, cuius potestatem luce clarius est a natura proficisci, intactam reliquit; quin etiam, quod magis dolendum est, in sacros usque recessus penetravit. Hinc

¹⁾ I Ioan. III, 23.

²⁾ Ibid. 14.

а між приватними найвисшою нормою всего егоїзм.

Видите отже, Всечеснійші Братя, як усильно старатись треба, щоби знова людьми заволоділа любов християнська. Се буде Нашою журбою, неначе ділом Нашому Понтифікату властивим, то нехай буде і Вашим, звиваємо. Не переставаймо словом і ділом вбивати в уха людий слова сьв. Іоанна: „*да любемъ дрѣгъ дрѣга*“.¹⁾ Признати треба без сумніву, що много в порученя гідних добродійних інституцій в нашій добі, але лиш тоді будуть вони правдиво хосеними, если причинять ся до плеканя в душах любови Бога і ближнього, бо: „*ни любѣи брѣта, пребыкатъ къ смѣрти*“.²⁾

Другою, сказалисьмо, причиною загального замішаня, є нешанованє загального авторитету у тих, що держуть власть. Від коли людям сподобалось початок всякої людської власти виводити не від Господа, Творця і Вседержителя, але від свободної волі людей, від тоді, так звільнились узи зобовязань, які мають лучити настоятелів з їх підчиненими, що майже здавсь, цілком розвязались. З часом гоненє надмірне за свободою, получене з упертостію, всьо огорнуло, не поминуло навіть кружка родинного, в якім власть очевидно бере початок з самої природи, а що найприкрійше вдерлось навіть в сьвяті уєдинені місця. Звідси погорда власти; звідси забурення мас; звідси зухвала критика вся-

¹⁾ I Ioan. III, 23.

²⁾ Ibid. 14.

contemptio nascitur legum; hinc motus multitudinum; hinc petulantia reprehendendi quidquid iussum sit; hinc sexcentae repertae viae ad disciplinae nervos elidendos; hinc immania illorum facinora, qui, quum se nulla teneri lege profiteantur, ne fortunas hominum verentur nec vitam perdere.

Ad hanc opinandi agendique pravitatem, qua societatis humanae constitutio pervertitur, Nobis quidem, quibus magisterium veritatis divinitus mandatum est, tacere non licet; populosque admonemus illius doctrinae, quam nulla hominum placita mutare possunt: *Non est potestas nisi a Deo, quae autem sunt, a Deo ordinatae sunt*¹⁾). Quisquis igitur inter homines praest, sive is princeps est sive infra principatum, eius divina est origo auctoritatis. Quare Paulus non quovis modo, sed religiose, id est ex conscientiae officio, obtemperandum iis esse edicit, qui pro potestate iubent, nisi quid iubeant divinis contrarium legibus; *Ideo necessitate subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam*²⁾) Congruit cum verbis Pauli, quod ipse Apostolorum Princeps docet: *Subiecti igitur estote omni humanae creaturae propter Deum: sive regi, quasi praecellenti: sive ducibus, tamquam ab eo missis...*³⁾) Ex quo idem gentium Apostolus colligit, eum qui homini legitime imperanti contumax obsistat, Deo obsistere ac sempiternas sibi parare poenas: *Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt*⁴⁾).

¹⁾ Rom XIII, 1.

²⁾ Ibid 5.

³⁾ I. Petr. II, 13—14.

⁴⁾ Rom XIII, 2.

кого розпорядження; звідси тисячні способи ломлення пружин карности; звідси страшні беззаконня тих, які проголошуючись свободними від всякого закону, не жахають ся нищити майно і жите людске.

На таке звихнене в думаню і поступованю, від котрого хитаєсь основа порядку суспільного, не годить ся дивитись мовчки Нам, котрим є поручений самим Господом урядучити істину; пригадуємо проте народам науку, якої не можуть змінити ніякі людські уподобаня: „Нѣсть во власть лци не ѿгх Б҃га, сѣцима же власти ѿгх Б҃га о҃чинниы сѣгь“.¹⁾ Кто будь отже має над людьми власть чи володаря чи иньшу від него, від Господа Бога єї має. Тому Павло приказує не як будь слухати власти, але з побожно-сти, то є з почутя совісти, хиба би розказ був противний правам Божим: „Тѣмже потреба повинѣтиса не токму за грѣхъ но и за сѣбѣсть“.²⁾ З тими словами Павла сходять ся слова самого Князя Апостолів: „Повинити сѣ сѣво всѣкомѣ чловѣчѣс сздаію Г҃да ради: ꙗци царю ѿкѣ прѣвладиюще: ꙗци (ли) же княземъ, ѿкѣ ѿ него ꙗсладнымъ“³⁾...“ З того заключає Апостол народів, що той, хто противить ся зухвало законній власти, Господу Богу противить ся, і вічну готує собі кару: „Тѣмже противлѣдѣса власти кѣю повлѣкѣю противлѣдѣша: противлѣдишесѣ же сѣбѣ грѣхъ прѣймаютъ“.⁴⁾

¹⁾ Рим. XIII, 1.

²⁾ Ibid. 5.

³⁾ I. Петр. II, 13—14.

⁴⁾ Рим. XIII, 2.

Meminerint hoc principes rectoresque populorum, ac videant num prudens ac salutare consilium cum potestati publicae tum civitatibus sit a sancta Iesu Christi religione discedere, a qua tantum ipsa potestas habet roboris et firmamenti. Etiam atque etiam considerent, num doctrinam Evangelii et Ecclesiae velle a disciplina civitatis, a publica iuventutis institutione exclusam, civilis sapientiae sit. Nimis experiendo cognitum est, ibi hominum iacere auctoritatem, unde exulet religio. Quod enim primo nostri generis parenti, cum officium deseruisset, contigit, idem civitatibus usu venire solet. Ut in illo, vix voluntas a Deo defecerat, effrenatae cupidines voluntatis repudiarunt imperium: ita ubi qui res moderatur populorum, divinam contemnunt auctoritatem, ipsorum auctoritati illudere populi consueverunt. Relinquitur sane, quod asolet, ut ad turbidos motus comprimendos vis adhibeatur: sed quo tandem fructu? Vi corpora quidem, non animi comprimuntur.

Sublata igitur aut debilitata illa duplici coniunctione, unde efficitur ut omne societatis corpus cohaereat, id est vel membrorum cum membris ob caritatem mutuam, vel eorundem cum capite ob auctoritatis obsequium, quisnam iure miretur, venerabiles Fratres, hanc hominum societatem dispertitam in duas tamquam acies videri, quae inter se acriter et assidue digladiantur? Stant contra eos, quibus aliquam bonorum copiam aut fortuna tribuit aut peperit industria, proletarii et opifices, propterea flagrant malevolentia, quod cum eandem naturam participant, non tamen in eadem, ac ipsi, conditione

Нехай памятають о сім князі і управителі народів і нехай видять, чи розсудна се і спасенна річ, так для власти публичної, як і для держав, відступати від релігії Христової, котра тільки сили і заборола дає самій власти. Проте нехай раз і другий раз розважуть, чи мудра се політика відривати науку Евангелія і Церкви від образования суспільности, виключати її з публичного виховування молодежи. Аж надто учить досвід, що упадає авторитет людський там, де прогнана релігія. Що стало ся з першим отцем нашого роду, коли скинув з себе обовязок послуху, то діє ся і з державами. Як у него, скоро лиш воля його відпала від Господа Бога, шалені пристрасти волі відмовили послуху, так відкидають народи власть тих, що з себе скинули авторитет Господа Бога. Вправді уживає ся тоді — як звичайно насильства — для стлумлення бурливої анархії, що хапає ся за оружје, але з яким успіхом? Насильством дусить ся лиш тіло, а не духа.

Скоро отже знесена або ослаблена та обопільна злука любови між членами самими, або членів з властїю через підчиненє ся їй, яка споживає кожду суспільність в один організм, — то чи дивувати ся, Всечестнійші Братя, если видимо цілу людскість поділену неначе на два табори, котрі завзято і жорстоко взаємно побороють ся? Проти тих, котрі мають якесь майно або через одіиченє, або через власну запопадливість, виступають бездомні і робітники з заілою завистию тому, що не в одних знаходять ся услівях, хоть одну і ту саму мають з тамтими природу. Перенятих фалши-

versentur. Scilicet, ut semel infatuati sunt concitatorum fallaciis, quorum ad nutum solent se totos fingere, quis eis persuadeat, non ex eo, quod homines sunt pares natura, sequi ut parem omnes obtinere debeant in communitate locum, sed eam esse singulorum conditionem, quam sibi quisque suis moribus, nisi res obstiterint, comparavit? Ita, qui tenuiores cum copiosis depugnant, buasi alienas hi bonorum partes occuparint, non contra iustitiam caritatemque tantum, verum etiam contra rationem faciunt, praesertim cum et ipsi possint honesta laboris contentione meliorem sibi fortunam quaerere, si velint. Quae vero quantaque hoc invidiosum certamen ordinum tum singulis tum communitati civium gignat incommoda, dicere nil attinet. Videmus omnes deploramusque crebras cessationes ab opere, quibus civilis publicaeque vitae cursus in ministeriis etiam apprimae necessariis repente inhiberi solet: item minaces turbas et tumultus, in quibus non raro accidit, ut armis res geratur et humanus effluat cruor.

Non hic videtur Nobis argumenta repetere, quibus *Socialistarum* aliorumque in hoc genere errores manifesto convincuntur. Egicit hoc ipsum sapientissime Leo XIII decessor Noster in Encyclicis Litteris sane memorandis: vosque, venerabiles Fratres, pro vestra diligentia curabitis, ut gravissima illa praecepta, ne unquam oblivioni dentur, immo in consociationibus ac coetibus catholicorum, in sacris concionibus, in publicis nostrorum scriptis illustrentur docte atque inculcentur, quandoque res postulaverit. Sed potissimum — neque enim hoc iterare dubitamus — omni argumentorum ore, quae

вими обіцянками агітаторів, яким сліпо підлягають на кожний їх зазив, хто переконав, що не конечно з тожсамости природи людської слідує, щоби всі люди мали рівне становище, але кожний таке має, на яке сам собі запрацював, — о скільки щось не перешкодило? — І так бідні, які борються з маючими, неначеби ті чуже добро заграбили, не лише грішать проти справедливости і любови, але і проти розуму, бо і вони, если хочуть, можуть чесною працею поправити свій добробит. А кілька клопотів для одиниць і загалу пливе з тої зависної борби кляс, не треба і говорити. Всі видимо і оплакуємо часте безробітє, яке нечаянно гамує біг приватного і публичного житя, навіть в найконечнійших урядженнях; рівнож видимо грізні маси і замішаня, в яких нераз хапає ся за оружив і ліє ся людска кров.

Не тū місце, думаємо, повторяти докази проти блудів соціялістів і иньших їм подібних. Здїлав се основно Наш попередник, Лев XIII. в пропамятній Енциклїці; Вашим старанєм, Всечесвійші Братя, буде, недопустити, щоби колись в забутє пішли ті так важні вказівки, але противно, щоби на зібранях і в кружках католицких, в проповідях і в публичних видавництвах наших, наукою їх обяснювано і — після потреби — пригадувано. А передовсім — що уважаємо за злишне повторяти — стараймо ся захочувати всякого рода доказами з Евангелія, з самої природи людської, з огля-

vel Evangelium, vel ipsa hominis natura, vel publicae privataeque disciplinae ratio suppeditat, studeamus hortari omnes, ut ex divina caritatis lege, fraternis animis inter se diligant. Cuius quidem amoris non ea certe vis est, ut conditionum ideoque ordinum distinctionem amoveat, — quod non magis potest fieri, quam ut in corpore animantis una eademque membrorum omnium actio sit ac dignitas — sed tamen efficiet, ut qui loco superiores sunt, demittant se quodammodo ad inferiores; et non solum iuste adversus eos, quod par est, sed benigne, comiter, patienter sese gerant: hi autem illorum et laetentur prosperitate et confidant auxilio; sic proorsus, uti ex familiae eiusdem filiis minor natu maioris patrocinio praesidioque nititur.

At enim, venerabiles Fratres, quae hactenus deplorando persecuti sumus, ea radicem habent altiore: ac, nisi, ad ipsam evellendam studia bonorum incumbant, illud profecto, quod est in votis, id est rerum humanarum stabilis et mansura tranquillitas, non sequatur. Ea quae sit monstrat Apostolus: *Radix... omnium malorum est cupiditas*¹⁾. Etenim, si quis recte consideret, mala, quibus nunc aegrotat humana societas, ex hac stirpe oriuntur omnia. Quandoquidem et perversitate scholarum, quibus aetatula cerea fingitur, et improbitate scriptorum, quibus quotidie aut per intervalla, imperitae multitudinis mens formatur, et aliarum causa rerum ad quas opinio exigitur, quando inquam, ille infusus et animis perniciosissimus, error, non sperandum esse homini semipiternum aevum in quo beatus sit; hic,

¹⁾ 1 Tim. VI, 10.

ду на публичне і приватне добро, щоби всі в мисль божественного закона любови, по братньому любили ся. Та любов, розумів ся, не зносить ріжниць суспільности становища і кляс — сего не можливо усунути, так як неможливо, щоби в живім організмі була однакова праця гідність всіх членів — але спричинить, що висше поставлені знижуть ся до нисших і не лише справедливо будуть до них відносити ся, — як се належить ся — але і жичливо, ласкаво і терпеливо: а ті будуть тінитись їх щастем і їх помочи довіряти; і буде так, як в родині, де молодший брат опирає ся на покрові і помочи старшого.

Однак, Всечеснійші Братя, оплаканий стан, який до тепер представилисьмо, має еще глибшу причину, і если до ві усуненя не возмуть ся всі щирі люди, то напевно не наступить пожаданий, сталий і тревалий спокій в відносинах людских. Сю причину вскааує Апостол: „Корінь во всіх злых серкоролюбів єсть“¹⁾. І дійсно, если хто як слід застановить ся, то видить, що всі струпи, якими тепер обложена людскість, з того жерела походять. Коли бо і зіпсута школа, в яких формує ся мягонький як віск вік молодечий, і здеправовані видавництва, які щоденно або в певних відступах уроблюють духа недосьвідчених мас, і иньші еще чинники, коли, повтаряємо, вціплюють в уми погубний блуд, що чоловік не має надіятись щастя в вічності, але ту може бути щасливий через

¹⁾ 1 Тімот. VI, 10.

hic licere ei esse beato, divitiis honoribus voluptatibus huius vitae fruendis; nemo mirabitur hos homines, natura factos ad beatitatem, ea vi, qua ad eorum adeptionem bonorum rapiuntur, eadem quidquid sibi moram in hac re aut impendimetum fecerit, repellere. Quoniam vero haec bona non aequaliter dispartita sunt in singulos, et quia socialis auctoritatis est prohibere ne singulorum libertas fines excedat alienumque occupet, idcirco et odio habetur auctoritas, et miserorum in fortunatos ardet invidia, et inter ordines civium mutua contentione certatur, nitentibus quidem aliis attingere id quovis pacto et eripere quo carent, aliis autem retinere quod habent, atque etiam augere.

Hoc ipsum Christus Dominus, cum prospiceret futurum, in divinissimo illo sermone, quem in monte habuit, terrestres hominis *beatitudines* quae essent, data opera explicavit: in quo christianae philosophiae quodammodo fundamenta posuisse dicendus est. Quae quidem vel hominibus perquam alienis a Fide, singularem sapientiam et absolutissimam de religione ac moribus doctrinam continere visa sunt: et certe consentiunt omnes neminem ante Christum, qui ipsa est veritas, nec similiter eadem de re, nec pari gravitate ac pondere, nec tanto cum sensu amoris unquam praecepisse.

Iam divinae huius philosophiae illa intima et recondita ratio est, quod quae mortalis vitae appellantur bona, speciem quidem boni habent, vim non habent; ideoque non sunt ea, quibus fruens, homo beate possit vivere. Deo enim auctore, tantum abest ut opes, gloria, voluptas beatitatem afferant homini, ut, si vere hac

уживане богатств, достоїнств і розкошій, то нічо дивного, що люди з природи сотворені до щастя, з тою самою силою, з якою рвуться до досягнення тих дібр, відкидають всьо, що тому стоїть на перешкодї. А позаяк ті добра не рівномірно суть розділені на поодиноких людей і позаяк до влади публичної належить не допускати до того, щоби свобода одиниць не переступала границі і не заграбувала чужого добра, тому сама є зненавидженою і убогі горять завистню до богатих і взаїмна кипить боротьба між клясами суспільности; одні хочуть за всяку ціну досягнути силою те, чого не мають, — а другі затримати те, що мають і ще побільшити.

Се всьо предвиджуючи, Христос Господь в тій божественній бесїдї на горній, нарочно научив, в чім лежить земске щастє чоловіка і в ню вложив неначе основу християнської мудрости. Навіть люди ворожі вірі видять в ній особливу мудрість і повну науку релїгії і обичаїв; і всі безвиїмку годять ся, що перед Христом, який є самою Істиною ніхто так в тих річах не учив, ані з такою повагою і авторитетом, ані з таким чувством любови.

Ядром і сутєю тої божественної мудрости є те, що добра дочасні суть лише позірними добрами а не дійсними, і тому чоловік в їх уживаню не може мати щастя. За Божим зарядженем богатства, слава; розкоші, так далекими суть від правдивого щастя, що хто хоче бути правдиво щасливим, мусить їх ради

potiri velit, debeat iis omnibus, Dei ipsius causa, carere: *Beati pauperes... Beati, qui nunc fletis - Beati eritis cum vos oderint homines, et cum separaverint vos, et exprobraverint, et eiecerint nomen vestrum tamquam malum*¹⁾). Scilicet per dolores, aerumnas, miserias vitae huius, si quidem ea toleramus, ut oportet, aditum nobis ipsi patefacimus ad perfecta illa et immortalia bona, quae praeparavit Deus iis, qui diligunt illum²⁾). Verum haec tanti momenti doctrina Fidei apud plurimos negligitur apud multos penitus oblitterata videtur. Atqui necesse est, venerabiles Fratres, ad eam renovari omnium animos: non alio pacto homines et hominum societas conquiescent. Quicumque igitur quovis aerumnarum genere affliguntur, eos hortemur non oculos demittere in terram, qua peregrinamur, sed tollere ad caelum, quo tendimus: *non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus*³⁾). In mediis autem rerum acerbitatibus, quibus eorum periclitatur Deus in officio constantiam, saepe reputent, quid sibi paratum sit praemii, cum ex hoc periculo victores evaserint: *Id enim, quod in praesenti est momentaneum et leve tribulationis nostrae, supra modum in sublimite aeternum gloriae pondus operatur in nobis*⁴⁾). Denique omni ope atque opera eniti ut revirescat in hominibus rerum fides quae supra naturam sunt, simulque cultus desideratio, spes bonorum aeternorum hoc debet esse vobis propositum in primis, venerabiles Fratres, tum reliquo clero, tum etiam nostris omnibus, qui vario conso-

Бога виречи ся: „Блжѣни нишѣн дѣхомъ... Блжѣни плѣчѣрѣн нѣк... Блжѣни вѣдѣте, ѣгда козвинивѣдѣтѣ клѣк члѣокѣцы, ѣ ѣгда разлѣчатѣ кѣ ѣ понѣсѣтѣ ѣ пронѣсѣтѣ ѣмѣ вѣшѣ ѣкѣ влѣ.“¹⁾ То значить, належите знѣшенѣ болѣв, терпѣнѣ, нужд сѣго житѣя, отвѣраѣ нам приступ до совершенних ѣ безсмертних дѣбр: „Ѣже ѣтѣготѣка нѣгѣк ѣлюбѣцннѣмѣ ѣгѣ.“²⁾ Однак сѣю так важну науку вѣри нишѣ ѣнѣорують, нишѣ о нѣй цѣлком забувають. Отже, конечним ѣ, Всечеснѣйшѣ Братѣя, вѣдновити нею духа всѣх, инѣшоѣ дороги до успокоѣнѣя людѣй ѣ суспѣльнѣности нема. Каждого, кого давить ѣканебудѣ недоля, заохочуймо, не звертати очѣй до землѣ, по ѣкѣй подорожуѣмо, але вѣносити на небо, де прямуѣмо: „нѣ ѣмѣмѣ во вѣдѣкѣ прѣвѣнѣлюѣщѣгѣ вѣгѣдѣ, но вѣгѣдѣщѣгѣ вѣзѣкѣвѣмѣ.“³⁾ Серѣд ѣкоѣ гѣркоѣ судѣбѣ Господѣ досѣвѣдѣчаѣ ѣх постѣйнѣнѣсть в службѣ, нехай часто розважуть, ѣка чекаѣ ѣх нагорода, еслѣ вѣйдуть побѣдоноснѣ з тоѣ небезпѣки: „Ѣже во ѣнѣкѣ легкѣ печѣлѣ нашѣмѣ по прѣвѣмѣнѣнѣю кѣ прѣспѣкѣнѣтѣ тѣгѣтѣ кѣчннѣмѣ слѣкѣмѣ сѣдѣкѣловѣтѣ нѣмѣ.“⁴⁾ Вкѣнцѣ з цѣлим трудом ѣ усиѣм працювати треба, щѣоби знова в людѣх зацѣвила вѣра в сѣвѣт надприроднѣй, а також пошана, жажда ѣ надѣя дѣбр вѣчних, ѣ се нехай буде головним Вашим старанѣм, Всечеснѣйшѣ Братѣя, а рѣвнож цѣлого клѣру ѣ всѣх наших синѣв, котрѣ зорганѣзованѣ по рѣжнѣх товариствах, працюють над славою Божѣю ѣ над правдивим загальним добром. В мѣру ѣк у людѣй буде рости вѣра, зменѣшуть ся неумѣркованѣ гонѣнѣ з сѣутнѣми до-

¹⁾ I uc. VI, 20-22.

²⁾ I Cor. II, 9.

³⁾ Hebr. XIII, 14.

⁴⁾ II Cor. IV, 17.

¹⁾ Лука VI, 20-22.

²⁾ I Кор. II, 9.

³⁾ Евр. XIII, 14.

⁴⁾ II Кор. IV, 17.

ciati foedere, Dei gloriam communeque veri nominis utilitatem student promovere. Prout enim haec apud homines Fides creverit, decrescet eorundem studium immodicum consecrandi terrestrium bonorum vanitatem, ac sensim, caritate resurgente motus contentionesque sociales conticescent.

Nunc autem, si ab hominum communitate ad proprias Ecclesiae res considerandas cogitationem convertimus, est profecto, cur animus Noster, tam magna temporum calamitate percussus, aliqua saltem ex parte reficiatur. Nam praeter argumenta, quae se dant apertissima, divinae illius virtutis ac firmitatis qua pollet Ecclesia, non parum consolationis ipsa Nobis offerunt, quae decessor Noster Pius X. cum sedem Apostolicam sanctissimae vitae exemplis illustrasset, praeclara Nobis reliquit suae actuosae providentiae munera. Videmus enim eius opera inflammatum universe in sacro ordine studium religionis: excitatam christiani populi pietatem; promotam in consociationibus catholicorum actionem ac disciplinam; qua constitutas qua numero auctas Episcoporum sedes; institutioni adolescentis cleri tum pro severitate canonum, tum, quoad opus est, pro natura temporum consultum; magisteriis sacrarum disciplinarum depulsa temerariae novitatis pericula; maiestati sacrorum artem musicam digne servire iussam; actumque liturgiae decus; novis praeconum Evangelii missionibus christianum late nomen propagatum.

Magna sunt ista quidem Decessoris in Ecclesiam promerita, quorum memoriam grate posteritas conservabit. Quo-

брами дочасними і помало, коли воскресне любов, замовкнуть забурення і борби суспільні.

А тепер, коли від загальних справ, звернемо гадку на справи стисло церковні, то певно серце наше, зболіле розважанем величезних нещасть теперішньої хвилі, хоть в часті дізнасть пільги; бо крім, як сонце ясних, доказів божественної сили і кріпости Церкви, не мало потіхи несе Нам успіх Божим Провидінням веденої, діяльності Нашого Попередника, Пія X., котрий примірами свого святаго життя окрасив Апостольську Столицю. Видимо, як за Їго старанем, розгорілось всюди між духовними стремління до ревности релігійної; як розбудилась побожність у народа християнського; як розвинулась діяльність і карність в товариствах католицьких; кілька новооснованих і помножених вірних місцевостях престолів Єпископських; як постаралось о образovanje молодого клєру згідно з серйозністю св. канонів і по можности і з вимогами часу; як з катедр богословия прогнано небезпеку очайдушних новостий; як зреформовано музику для піднесеня маєстату богослужень; як піднеслась краса обрядів літургічних; як далеко понеслось імя християнське через нових Апостолів Евангелия.

Великі се заслуги Попередника для Церкви і з вдячністю о них памятати будуть грядучі покоління. Однак нива Отця

niam tamen ager *Patris familias* semper, Deo permittente, *inimici hominis* malignitati patet, nunquam est futurum, ut ibi elaborandum non sit, ne *zizania* luxuriantia bonis frugibus officiant. Itaque, interpretantes dictum quoque Nobis, quod prophetae Deus dixerat: *Ecce constitui te hodie super gentes et super regna, ut evellas et destruas... et aedifices et plantes*¹⁾, quaecumque erunt mala prohibenda, bona provehenda, quantum erit in Nobis, summo usque studio curabimus, quoad Pastorum Principi rationem a Nobis administrati muneris placeat repetere.

Iam nunc igitur, venerabiles Fratres, cum vos universos primo litteris affamur, commodum videtur Nobis nonnulla attingere capita rerum, quibus praecipuas quasdam curas adhibere decrevimus: ita maturantibus vobis vestra opera adiuvare Nostram, maturius etiam optati fructus existent.

Principio, quoniam in omni hominum societate, quavis de causa coiverint, ad successum communis causae maximae interest socios in idem summa conspiratione conniti, omnino Nobis faciendum est, ut dissensiones atque discordiae inter catholicos, quaecumque sunt, desinant esse, novae ne posthac orientur, sed iam unum idem omnes et sentiant et agant. — Probe Dei Ecclesiaeque hostes intelligunt, nostrorum quodvis in propugnando dissidium sibi esse victoriae: quare illam habent usitatissimam rationem ut cum catholicos homines viderint coniunctiores, tum, callide iniicientes eis discordiarum semina, conjunctionem diri-

¹⁾ Jerem. I, 10.

родини, за допустом Божим, є все ви- ставлена на злобу ворога людського, тому все треба буде на ній трудити ся, щоби кукіль не заглушив добрих овочів. Проте відносячи і до себе слова, які Господь сказав до пророка: „сі поста- вих тї днїсь надъ ѡвїки ѡ надъ цвѣткы, да ѡскорѣнїши ѡ рзворїши... ѡ пїкн созї- ждннн ѡ насадїши“¹⁾ після змоги Нашої, з найбільшою ревностию, будемо стара- ти ся всяке зло усувати, а все добре попірати, доки не сподобає ся Пасти- рю Пастирів зажадати від Нас рахунку з повіреного Нам уряду.

Відзиваючись до Вас, Всечеснїйші Братя, сим посланиєм по раз першїй, уважаємо за вказане, зазначити Вам деякі головнїйші справи, яким задуму- ємо посвятити особливїйше своє ста- ране: тим чином при помочи з Вашої сторони, скорше дочекаємось пожаданих овочів.

Позаяк в кождїм людскїм товари- стві, в якїй би цїли воно і не завязува- лось, необходима є взаїмна гармонїя членів до осягнення спїльної цїли, то му- симо передовсїм доложити всякого ста- раня, щоби мїж католиками зникли всякі непорозумїня і неагоди і нових щоби на будуче не було, але щоби у всїх була одна гадка і один спосїб поступованя. — Добре то розумїють вороги Бога і Цер- кви, що кожде наше роздвоєнє в обо- ронї якоїсь справи, є для них побїдою; проте, коли видять католиків мїж собою згїдних, звичайно уживають хитрих спо- собів, щоби посїяти мїж ними зерно не- згоди і старають ся їх розбити. Дав би

¹⁾ Брем. I, 10.

mere nitantur. Quae utinam ratio ne ita saepe ex voluntate eis evenisset, tanto cum religiosae rei detrimento! Itaque ubi potestas legitima quid certo praeceperit, memini fas esto negligere praeceptum, propterea quia non probetur sibi: sed quod cuique videatur, id quisque subiiciat eius auctoritati, cui subest, eique ex officii conscientia, pareat. — Item nemo privatus, vel libris diariisve vulgandis vel sermonibus publice habendis, se in Ecclesia pro magistro gerat. Norunt omnes cui sit a Deo magisterium Ecclesiae datum: huic igitur integrum ius esto pro arbitrato loqui, cum voluerit; cetorum officium est, loquenti religiose obsequi dictoque audientes esse. In rebus autem, de quibus, salva fide ac disciplina, — cum Apostolicae Sedis iudicium non intercesserit in utramque partem disputari potest, dicere quid sentiat idque defendere, sane nemini non licet. Sed ab his disputationibus omnis intemperantia sermonis absit, quae graves affere potest offensiones caritati; suam quisque tueatur libere quidem, sed modeste sententiam; nec sibi putet fas esse qui contrariam teneant, eos, hac ipsa tantum causa, vel suspectae fidei arguere vel non bonae disciplinae. Abstineant se etiam nostri, volumus, iis appellationibus, quae recens usurpari coeptae sunt ad catholicos a catholicis distinguendus: easque non modo devitent uti *profanas vocum novitates*, quae nec seritati congruunt nec aequitati; sed etiam quia inde magna inter catholicos perturbatio sequitur, magnaque confusio. Vis et natura catholicae fidei est eiusmodi, ut nihil demi: aut omnis teneatur, aut omnis abiicitur. *Haec et fides ca-*

Бог, щоби та їх метода ніколи не мала для них успіху, з так великою шкодою для релігії! Проте, если правна власть що стисло прикаже, нікому не вільно сего ігнорувати тому, що се не по єго гадці, але нехай з обов'язку совісти своє мніє підчинить власті і слухає. — Рівнож нехай ніхто приватний ані письмом, ані часописями, ані в публичних бесідах не виступає яко учитель церкви. Всі знають, кому Господь Бог поручив уряд учителя Церкви: єму отже прислугує ненарушене право забирати голос тоді, коли узнає за відповідне. В квестиях, які без нарушеня віри і обичаїв — коли Апостольска Столиця єще не рішила — допускають ріжні мніня, можна кождому мати свою гадку і єї боронити. Однак з диспут має бути виключена всяка неуміркованість слів, яка би могла нарушити любов; нехай кождий боронить свого мніня, але умірковано; нехай не гадає, що вільно єму інакше думаючого, з того лиш згляду, підозрівати о чистоту віри або о неслухну карність. Бажаємо також, щоби устали ті назви, які недавно ввійшли в обіг, для відріжненя католиків відкатоликів. Треба залишити їх не лишень яко нові терміни, котрі не відповідають правді і справедливости, але єще і тому, що з сего виходять між католиками замішанє і немале забурєне. Чертою і натурою віри католицкої є те, що нічого не можна до неї додати ані нічого відняти: або всьо ся приймає або всьо ся відкидає. „Така єсть віра католицка, котрої если хто вірно і кріпко не держить ся, спасти ся не мо-

*tholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit*¹⁾. Non igitur opus est appositis ad professionem catholicam significandam; satis habeat unusquisque ita profiteri: „Christianus mihi nomen, catholicus cognomen“; tantum studeat se re vera eum esse, qui nominatur.

Ceterum, a nostris qui se ad communem rei catholicae utilitatem contulerunt, longe aliud nunc Ecclesia postulat, quam ut diutius haereant in quaestionibus, quibus nihil proficitur; postulat, ut summo opere contendant integram conservare fidem et incolumem ab omni erroris afflatu, sequentes eum maxime, quem Christus constituit custodem et interpretem veritatis. Sunt etiam hodie, nec ita pauci sunt, qui, ut ait Apostolus, „*prurientes auribus, cum sanam doctrinam non sustineant, ad sua desideria cocervent sibi magistros, et a veritate quidem auditum avertant, at fabulas autem convertantur*“²⁾. Inflati enim elatique magna opinione mentis humanae, quae progressiones sane incredibiles in exploratione naturae, Deo nimirum dante, fecit; nonnulli, cum prae suo iudicio auctoritatem Ecclesiae contemnerent, usque eo sua temeritate processerunt, ut ipsa Dei arcana et omnia quae Deus homini revelavit, sua intelligendi facultate metiri atque ad ingenium horum temporum accomodare non dubitarent. Itaque existerunt monstruosi errores *Modernismi*, quem recte Decessor Noster „*omnium haereseon collectum*“ edixit esse et solemniter condemnavit. Eam Nos igitur condemnationem, venerabiles Fratres, quantacumque

¹⁾ Symb. Athanas.

²⁾ II. Tim. IV, 3, 4.

же¹⁾. Не треба отже жадних додатків до зазначення віроісповідання католицького; кожному нехай вистарчить ісповідане: „християнин мені імя, католик призвище“; нехай лишень старає ся дійсно бути тим, чим називає себе.

Впрочім від тих з нас, котрі прислужились загальній справі католицької віри, Церков вимагає тепер чогось иньшого, а не довгих дебат над квестіями безкорисними, іменно, щоби усильно старали ся о захованє цілости віри, संबідної від всякого блуду, ідучи в слід за тим, котрого Ісус поставив сторожем і товмачем істини. Є і нині і то не мало таких, о котрих говорить Апостол: „*вѣдѣтъ во крѣмѣ, ѣгда здракагѡ оучѣніа не послабшають, но по своѣхъ похотѣхъ ѡзверѣтъ сѣбѣ оучѣтіа, чѣшми слѣхѡмъ: ѡ ѡ истинны слѣхѣ ѡвратѣтъ ѡ къ влѣнемѣ оуклонѣтсѡ*“²⁾ Деякі горді і зарозумілі на силу розуму людського, який дійсно при помочи Божій здѣлав величезні поступи в досліджуваню природи, в імя власного розуму відкидають авторитет Церкви і так далеко посунулись в своїм засліпленю, що роззухвалились власним розумом мірити самі таїнства Божі і ціле Ёго обявленє людем та достроювати їх до духа часу. Звідси зродились дивоглядні блуди модернізму, які Попередник Наш назвав „змістом всіх єресий“ і торжественно осудив. Се осудженє і Ми, Всечеснійші Братя, вповні відновляємо; а що ся заразлива пошесть не цілком еще стлумлена, але вще ту і там скрито бу-

¹⁾ Символ сьв. Атаназія.

²⁾ II. Тім. IV, 3, 4.

est, hic iteramus; et quoniam non usque quaque oppressa est tam pestifera lues, sed etiamnum hac illac, quamvis latenter, serpit, caveant omnes diligentissime, hortamur, a quavis huius contagione mali; de quo quidem opte affirmaveris quod Iob alia de re dixerat: *Ignis et usque ad perditionem devorans, et omnia eradicans genimina*¹⁾. — Nec vero tantum ab erroribus catholici homines, cupimus, abhorreant, sed ab ingenio etiam, seu spiritu, ut aiunt, *Modernistarum*: quo spiritu qui agitur, is quidquid sapiat vetustatem, fastidiose respuit, avide autem ubivis nova conquirat: in ratione loquendi de rebus divinis, in celebritate divini cultus, in catholicis institutis, in privata ipsa exercitatione pietatis. Ergo sanctam haberi volumus eam maiorem legem: *Nihil innovetur, nisi quod traditum est*; quae lex tamen inviolate servanda est in rebus Fidei, tamen ad eius normam dirigenda sunt etiam, quae mutationem pati possunt; quamquam in his ea quoque regula plerumque valet: *Non nova, sed noviter*.

Iam, quia, venerabiles Fratres, ad profitendam aperte Fidem catholicam atque ad vivendum congruenter Fidei, plurimum homines fraternis hortamentis mutisque exemplis inflammari solent, ideo Nos alias atque alias excitari consociationes catholicorum equidem vehementer gaudemus. Atque illae non solum optamus ut crescant, sed volumus Nostro etiam patrocinio studioque semper floreat: florebunt autem, modo praescriptionibus quas haec Apostolica Sedes iam dedit vel datura eis est, constanter fideliterque

¹⁾ Iob. XXXI, 12.

шубе, тому перестерігаємо всіх, щоби береглись як найстараннійше перед тим злом, до якого можна віднести слова Іова, сказані ним при иньшій нагоді: „*О́гнь ко ёсть горѣй на всѣхъ странѣхъ ѿдѣже наїдѣтъ, ѿзъ корѣнѣхъ погубѣтъ.*“¹⁾ І не лишень бажаємо собі, щоби всі католики сторонили від тих блудів, але і від самого способу думаня, або, так званого духа модерністичного; бо хто ним перенятий, сему всяка давнина осоружна, він жаждою гонить всюди за новостями: в способі говореня о річах Божих, в відправі богослужень, в заведенях католицких, а навіть в приватних практиках релігійних. Проте хочемо, щоби святим лишив ся закон отців: „*Nihil innovetur nisi quod traditum est*“, що відносить ся не лише стисло до річий віри, але що повинно бути дороговказом і в річах змінних, хотя і ту часто має силу регула: „*Non nova, sed noviter*“.

А позаяк Всечеснійші Братя, до явного ісповідуваня віри католицкої і до житя в єї дусі звичайно много причиняє ся братне упімнене і взаємний примір, тому вельми тішимо ся, що творять ся нові союзи католицкі. І не лише бажаємо собі їх зросту але і цвітучости їх діяльности, при Нашім покрові і опіці; а будуть вони цвітучими, если лишень все вірно буде ся слухати розпоряджень Апостольської Столиці, які від неї вже вийшли і ще вийдуть. Хто отже в членом тих союзів і бере ся за справу Бо-

¹⁾ Iob. XXXI, 12.

obtemperarint. Quotquot igitur, earum participes societatum, pro Deo Ecclesiaque contendunt, ne sinant unquam sibi excidere quod Sapientia clamat: *Vir obediens loquetur victoriam*¹⁾; nisi enim Deo paruerint per obsequium in Ecclesiae ducem, nec divinam sibi conciliabunt opem et frustra contendent.

Ad haec omnia vero — ut eum, quem exspectamus, exitum habeant — nostis, venerabiles Fratres illorum necessarium esse prudentem sedulamque operam, quos Christus Dominus *operarios in messem suam* misit, id est clericorum. — Quare intelligitis praecipuam vestram curam in hoc debere versari, ut et qui apud vos de sacro ordine iam sunt, in eis consentaneam sanctimoniam foveatis, et qui sunt alumni sacrorum, eos optimis institutis praeceptisque ad munus tam sanctum rite conformetis. Id vos ut quam diligentissime facere velitis tametsi vestra diligentia hortatione non indiget-hortamur atque etiam obsecramus. Res enim eiusmodi agitur, ut nulla sit maioris momenti ad Ecclesiae bonum: qua de re, cum decessores Nostri fel. rec. Leo XIII et Pius X egerint data opera, Nos hic plura dicere non habemus. Tantum rogamus, ut illa Pontificum sapientissimorum acta, praesertim Piana *Exhortatio ad Clerum*, suadentibus atque instantibus vobis, ne unquam obruentur oblivione, sed studiosissime observentur.

Unum tamen est, quod praeteriri silentio non debet: quotquot enim sunt sacerdotes, omnes, uti filios Nobis penitus dilectos, volumus admonitos, quam plane

¹⁾ Prov. XXI, 28.

жу і за Церков, нехай ніколи не забуває на слова Мудрости: „*мѣжъ же послѣднихъ сохранимъ возглаголетъ*“¹⁾; бо если не буде слухати Господа Бога через підчиненє ся Вождови Церкви, не зійде на него благословенє Боже і надармо буде працювати.

Однак щоби те всьо мало пожаданий успіх, то необходима є — як самі се Всечеснійші Братя знаєте — розсудна і запопадлива праця тих, котрих Христос Господь післав яко женців на жниво своє“ т. є, клєру. Тому зрозуміте, що головним Вашим старанєм має бути підтримуванє у сьвященників відповідної їх званю сьвятости і підготовлюванє питомців до їх уряду, через найчільнїше вихованє і науку. Хотяй ревнїсть Ваша не потребує напїмненя, то однак наминаємо і закликаємо, щоби Ви се як найревнїше схотїли виконати. Розходить ся чейже о справу для Церкви найважнїшу: проте коли Наші попередники Лев XIII. і Пїй X. се вже в свїй час порушували, то довше о тїм розводити ся уважаємо за злишне. Лиш просимо Вас, щоби всї ті зарядженя тих мудрих Вселеньских Архисреїв а передовсім Пїва „*Exhortatio ad Clerum*“, завдяки Вашим переконуваням і накликуваням, ніколи не забувались, але як найточнїше виконувались.

Одного єще не можемо мовчанєм поминути, іменно: всїх сьвященників, кїлько їх є, яко наших найлюбїйших синів, наминаємо, щоби в інтересї вла-

¹⁾ Прит. Сол. XXI, 28.

opus sit, cum ad propriam ipsorum salutem, tum ad sacri ministerii fructum, eos quidem suo quemque Episcopo coniunctissimos esse, atque obsequentissimos. Profecto ab illa elatione animi et contumacia, quae horum est temporum, non omnes, ut supra deploravimus, vacant administrari sacrorum; neque enim raro contingit Pastoribus Ecclesiae, et dolorem et impugnationem inde inveniant, unde solatium et adiumentum iure exspectarint. Iam vero qui tam misere officium deserunt, etiam atque etiam recogitent, divinam esse eorum auctoritatem, quos *Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei*¹⁾, ac si ut vidimus, Deo resistunt, multo magis impie eos facere, qui Episcopis, quos Deus suae potestatis sigillo consecraverit, parere abnuant. *Cum caritas, ita Ignatius Martyr, non sinat me tacere de vobis, propterea anteverti vos admonere ut unanimi sitis in sententia Dei. Etenim Jesus Christus, inseparabilis nostra vita, sententia Patris est, ut et Episcopi, per tractus terrae constituti, in sententia Patris sunt. Unde decet vos in Episcoporum sententiam concurrere*²⁾. Quemadmodum autem Martyr illustris, ita omnes, quotquot fuerunt, Patres et Doctores Ecclesiae locuti sunt. — Ad haec, nimis grave, propter difficultates quoque temporum, sacri Pastores ferunt onus; graviore etiam in sollicitudine sunt de gregis concrediti salute: *Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddaturi*³⁾. Nonne crudeles dicendi sunt, qui eis, obsequium debitum recusando, id oneris, id sollicitudinis au-

сного спасеня і в інтересі успіху свого священодійства були в як найтіснішій злуці і в послуці зглядом свого Епископа. Бо справді не всі, як висше з болем зазначилисьмо, священослужителі є вільні від зарозумілости і зухвалости сих часів; нераз Пастирі Церкви натрафляють на біль і опір там, звідки би належало ся очікувати пөтихи і помочи. Если хто так прикро спроневірює ся своему обовязкови, нехай раз і другий раз розважить, що власть тих, котрих: „*Духъ сѣтій постѣки епископы, пастіи црковъ Гда ѿ Бга*“¹⁾ єсть Божя, і если як виділисьмо, Богу противить ся, хто не слухає якої будь правної власти, то далеко безбожнійше поступають ті, котрі відмовляють послуху Епископам, назнаменованим печатію Господньої власти. Позаяк — пише сьв. Ігнатій мученик — любов не позволяє мені мовчати перед Вами, спішу упігнути Вас, щобиьсте були згідні з мислею Божою, бо як Ісус Христос нерозлучний з нашим житєм, є мислею Отця, так і Епископи розсіянні по землі є в мисли Отця. Проте належить ся, щобиьсте були одной гадки з Епископом²⁾. Як той славний мученик, так говорили всі, які були Отці і Учителі Церкви. До того еще Пастирі тяжке двигают бремя в сих прикрих часах; тяжша їх давить журба о спасенє повіреного собі стада: „*тін ко едѣтъ ѿ двѣдхъ вѣшихъ, ѡкво слово козѣдѣти хотѣти*“³⁾ Чиж не назвати жорстокими тих, котрі відмовляючи їм належного послуху, побільшують еще той

¹⁾ Act. XX, 28.

²⁾ In Epist. ad Ephes., III.

³⁾ Hebr. XIII, 17.

¹⁾ Діян. Анос. XX, 28.

²⁾ In Epist. ad Ephes., III.

³⁾ ко Евреєм XIII, 17.

gent? *Hoc enim non expedit vobis*¹⁾, diceret istis Apostolus: idque propterea quia *Ecclesia est plebs sacerdoti adunata, et pastoris suo grex adhaerens*²⁾; ex quo sequitur, cum Ecclesia non esse, qui cum Episcopo non sit.

Et nunc venerabiles Fratres, in harum exitu litteratum, sponte redit animus ad illud, unde initium scribendi fecimus atque huius calamitissimi belli finem, tum societati hominum, tum Ecclesiae, iterum omnibus precibus imploramus; hominum quidem societati, ut, reconciliata cum fuerit pax, in omni civili et humano cultu vere progrediatur: Ecclesiae autem Iesu Christi ut, nullis iam impedimentis retardata, pergat in quavis ora ac parte terrarum opem et salutem hominibus afferre.— Ecclesia sane iam multo diutius non ea qua, opus habet, plena libertate fruitur; scilicet ex quo caput eius Pontifex Romanus illo coepit carere praesidio, quod divinae providentiae nutu, labentibus saeculis nactus erat ad eandem tuendam libertatem. Hoc autem sublato praesidio non levis catholicorum turbatio, quod necesse erat fieri, secuta est: quicumque enim Romani Pontificis se filios profiterentur, omnes, et qui prope sunt et qui procul, iure optimo exigunt ut nequeat dubitari, quin communis ipsorum parens in administratione Apostolici muneris vere sit et prorsus appareat ab omni humana potestate liber. Itaque magnopere exoptantes ut pacem quamprimum gentes inter se componant, exoptamus etiam ut Ecclesiae Caput in hac desinat absona con-

тягар і журу? „Нїсть бо полїзнь вамъ сіѣ“,¹⁾ відозвавби ся до них Апостол: а то тому бо Церков є се нарид злучений з сьвященником і стадо зеднене з своїм Пастирем²⁾; з чого заключене, що не є з Церквою той, хто не є з Епископом.

А тепер, Всечеснійші Братя, підконець сего Посланія, мимоволї мисль вертає до того, від чого зачалисьмо: і знова горячі заносимо молитви о закінчене сеї нещасливої війни, так для блага суспільности людської, як і для блага Церкви; для блага суспільности людської, щоби з приверненєм мира дійсно поступала ві всім державнім і людським розвою; для блага Церкви Ісуса Христа, щоби без ніякої перешкоди, у всіх краях і частях сьвіта несла людям поміч і спасенє. Церков дійсно, вже віддовшого часу, не має потрібної свободи рухів, від коли іменно Голові Его Папі Римському відібрано ту оборону свободи Его, яку мав з провидїня Божого через тільки віків для себе забезпечену свою свободу. Відібране тої охорони викликало між католиками не мале замішанє, як інакше і не могло бути; бо всі, що признають ся за синів Папи Римского, и з близька, чи з далека, без сумніву цілком справедливо домагають ся для спільного свого Отця повної свободи в виконуваню Его Уряду Апостольского і независимого від всякої власти сьвітської виступу перед сьвітом. Як отже з одної сторони найгорячійше бажаємо чим скоршого умиротвореня народів, так з другої сторони бажаємо також, щоби Голова Цер-

¹⁾ Hebr. XIII, 17.

²⁾ S. Cyr. „Florentio cui et Poppiano ep. 66 (al. 69)“.

¹⁾ ко Евреям XIII, 17.

²⁾ S. Cyr. „Florentino cui et Poppiano ep. 66 (ad 69)“.

ditione versari, quae ipsi tranquillitati populorum, non uno nomine, vehementer nocet. Hac igitur super re, quae s Decessores Nostri pluries expostulationes fecerunt, non quidem humanis rationibus, sed officii sanctitate adducti ut videlicet iura ac dignitatem Sedis Apostolicae defenderent, easdem Nos iisdem de causis hic renovamus.

Restat, venerabiles Fratres, ut quoniam principum eorumque omnium, qui possunt vel atrocitati vel incommoditati rerum, quas memoravimus, finem imponere, iu manu Dei sunt voluntates, ad Deum suppliciter attollamus vocem, atque, universi generis humani nomine, clamemus: „Da pacem, Domine, in diebus nostris“. Qui de se dixit: *Ego Dominus... faciens pacem*¹⁾. Ipse tempestatum fluctus, quibus et civilis et religiosa societas iactatur, nostris conversus precibus ad benignitatem, sedare celeriter velit. Adsit nobis propitia Virgo beatissima, quae ipsum genuit *Principem pacis*; ac Nostrae humilitatem Personae Pontificale ministerium Nostrum, Ecclesiam atque adeo omnium animas hominum, divini Filii sui sanguine redemptas in maternam suam fidem tutelamque recipiat.

Auspicem caelestum munerum ac testem benevolentiae Nostrae, vobis, venerabiles Fratres, vestroque clero et populo apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die

¹⁾ Isai. XLV, 6–7.

кви перестала жити в тім анормальнім положенню, яке з ріжних причин приносить велику шкоду самому спокоєви народів. В сій справі, в якій нераз своє становиско заявили Наші Попередники і ми то само поновно заявляємо з тих самих раций, ведені не людськими мотивами а лише сьвятостию обовязку т. є. обороною прав і гідности Апостольскої Столиці.

Вкінци Всечеснійші Братя, позаяк в руках Божих знаходить ся воля пануючих і всіх тих, котрі можуть положити кінець жорстокости і стратам о яких говорилисьмо, тому до Господа Бога заносимо благальні просьби і в імени цілого роду людского відзиваємо ся: „Господи, дай мир в наших часах“. Ко-би той, котрий о собі сказав: „*І҃зх Гдѣ... творѣй мирх.*“¹⁾ ублаганий нашими просьбами зволив утихомирити филі, які погружають суспільність сьвітску і духовну. Нехай вставить ся за нами Преблагословенна Діва Мати самого князя мира; нехай своєю материнською опікою огорне нашу Смиренність, Наш Уряд Апостольский, Церков, а з нею всі душі відкуплені Божественною Кровию Бї Сина.

Яко задаток небесних дарів і на знак Нашої зглядом Вас жичливости, уділяємо з цілого серця Апостольске благословеніє Вам, Всечеснійші Братя, Вашому клерови і вірним.

Дано в Римі при сьв. Петрі в день

¹⁾ Ісаїя, XLV, 6–7.

festo Sanctorum omnium, 1. Novembris
MCMXIV. Pontificatus Nostri anno primo.

BENEDICTUS PP. XV.

всіх Святих 1. листопада 1914 р., в пер-
шій році Нашого Понтифікату.

ВЕНЕДИКТ П. Р. XV.

Повисилу Енцикліку Святийшого Отця Венедикта XV. Папи Римского
подає ся до відомости Всч. св'ященства.

Від гр. кат. Еписк. Ординариятю.

Перемишль, дня 28. вересня 1915.

Ч. 41.

**Ч. 3713. В справі пшеничної муки потрібної на агнци, причастники і просфори
на ціли літургічні.**

Еписк. Консисторія отримала на своє в тій справі внесене представ-
лене слідує розпоряджене:

В наслідок рескрипту ц. к. Міністерства внутрішніх справ з 3-го
падолиста 1915. Ч. 52907 ц. к. Президія Намісництва рескриптом з 10. бм.
Ч. 32978/пр. повідомила по думці §. 5. розпорядження міністеріального з 11-го
серпня 1915. В. з. д. №. 251. що парохіяльним урядам католицким обох об-
рядів можна для літургічних цілий будьто позіставити при викупні збіжа через
воєнний Заклад обороту збіжем відповідну скількість їх власної пшениці чи-
слячи 30 нґр. зерна річно на кождих 1000 душ в парохії, будь також уділити
дозволення на закупно пшеничної муки до тої ціли, числячи 23 нґр. річно на
кождих 1000 душ в парохії.

Обовязком ц. к. Староства буде перестерігати, щоби удлене на жа-
дане парохіяльним Урядам на підставі нинішного рескрипту збіже, зглядно
мука зістала виключно уживана відповідно до свого призначеня.

Повизше розпоряджене подає ся Всч. Духовеньству до відомости
з тим, що в справі удлення на потреби літургічні муки, належить звертати ся
до властивої для кождої парохії Влади політичної повітової, з котрих кожда
одержала в тім згляді відповідні вказівки рескриптом Вис. ц. к. Президія На-
місництва з дня 10. падолиста 1915. Ч. 32798/пр.

Від гр. кат. Еп. Консисторіи.

Перемишль дня 25. листопада 1915.

Ч. 3641. В справі вінкуляції вальорів III. 5½% позички воєнної з р. 1915.

Ц. к. Дирекція довгу державного в Відни відозвою з дня 13. листопада 1915. Ч. 8833 подає всім субскрибентам III. позички воєнної до відома, що розпорядження єї, оголошені в Вістнику Епарх. з р. 1915. Ч. IV. стор. 17 відносячі ся до вінкуляції вальорів II. позички воєнної, мають бути заховані і тепер при переведеню вінкуляції листів довжних III. позички воєнної, причім з натиском підносить, що тільки точне застосоване ся до поданих там всказівок улекшить всі чинности звязані з пересискою субскрибованих догичних облїгациї.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 25. листопада 1915.

Кароль Волошинський
Вікарій капітульний.

Александр Зубрицкий
Канцлер.

ВІСТНИК

ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ.

Рік 1915.

Видано 30. грудня

Ч. X.

Ч. 43.

Ч. 3807. О редукованню Служб Божих.

Свв. Конгрегация о Розш. Віри, рескриптом з дня 10. падолиста 1915. Ч. 36863, повідомила Еп. Ординарият, що Єго Святість Папа Венедикт XV. дозволив ласкаво священикам тутешньої Епархії, на час треваня війни, лучити мануальні Служби Божі до двох третих частей (н. пр. 30 Служб Божих редукує ся на 20).

Се подає ся до відомости Всч. Священства з тим, що з паски сеї можна користати лише при Службах Божих за воюючих на війні, отже: за їх здоровле, за щасливий їх поворот демів, або в разі їх смерти, за упокой їх душ.

Число тих Служб Божих мусить бути більше, так що священикови дійсно були неможливим, в означенім часі відправити окремо Службу Божу для кожного з жертводателів.

Не вільно затим з сего позволеня користати при Службах Божих фундаційних, фундушевих або інших, котрі не дотичать осіб позістаючих на війні.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.

Перемишль, дня 17. грудня 1915.

Ч. 44.

Ч. 4228. Речинець конкурсового іспиту о душпастирські бенефіції.

Конкурсовий іспит о душпастирські бенефіції відбуде ся в днях 29. лютого, 1. і 2. марта 1916.

Кандидати бажуючі приступити до сего іспиту мають внести свої прошеня о припущене до іспиту найпізнійше до 10. лютого 1916.

Священики приступаючі до іспиту по раз перший мають залучити до своїх прошень грамоту першого свого поставленя в душпастирстві (грамоту номінаційну).

Від гр. кат. Еп. Консисторіі.

Перемишль дня 22. грудня 1915.

Ч. 45.

Ч. 4249. Речинець до іспиту кваліфікаційного на катихитів шкіл виділових і народних.

В днях 29. лютого, 1. і 2. марта 1916 відбуде ся іспит кваліфікаційний на катихитів шкіл виділових.

Предмети іспиту суть ті, які в речених школах викладають ся а іменно: істория біблійна, догматика і етика в обемі катихизму, літургіка, короткий погляд на історию церковну і катихитика. На даний темат вироблять кандидати екзурту і на довільно вибраний темат виголосять пробний виклад.

Наміряючі до того іспиту приступити мають свої прошеня о припущене до іспиту внести до 10. лютого 1916.

Від гр. кат. Еписк. Ординарияту.

Перемишль, дня 23. грудня 1915.

Ч. 46.

Ч. 4679. Жертви в користь убогих потерпівших через війну.

На тутешнє візванє з 15. жовтня 1915 Ч. 2157. (Ч. V. Вістн. епарх.) в користь убогих, потерпівших в наслідок війни, зложили жертви в коронах:

1) Уряди парохияльні в: Крамарівці 30 К., Ожомлі 31 К., Явірках 50 К., Перемишли 62 К. 46 с., Шляхтовій 50 К., Опаці 25 К., Лівчицях і Грімні 78 К., Черхаві 50 К., Вовчу і Жукотині 30 К., Сторожах великих 38 К., Ганчовій 50 К., Хлипцях 8 К., Летні, Більчу і Мединичах 30 К., Гочві 12 К. і Ваневичах 25 К.

2) Ч. Михаїл Зубик з Вороблика шляхоцкого 14 К. 50 с.

Вплинуло проте дотепер 583 К. 96 с.

Від гр. кат. Еписк. Консистоїї.

Перемишль дня 28. грудня 1915.

Ч. 47.

Ч. 4753. Жертви на відбудову війною понищених церковей.

На тутешнє візванє з 15. жовтня 1915. Ч. 2156. (Ч. V. Вістн. епарх.) надіслали ту на річ відбудови війною понищених церковей жертви в коронах слідуючі:

1) Уряди парохияльні а то в: Крамарівці 20 К., Ожомлі 31 К., Комарниках 26 К. 15 с., Воцаньцях 30 К., Явірках 50 К., Бутинах 20 К., Вацовичах 23 К. 06 с., Сокол 60 К., Перемишли 62 К. 47 с., Дністрику дубовім 34 К., Черхаві 60 К., Жерниці 34 К., Пралківцях 10 К., Ганчовій 50 К., Коровиці 12 К., Урожи 70 К. 10 с., Летні, Більчу і Мединичах 30 К., Ваневичах 25 К.

2) Уряди деканальні:

а) Горожанський від парохий в Лівчицях 50 К. і Грімні 53 К. 08 с. б) Дрого-

бицкій від парохій в Кропивнику новім 31 К. і Кропивнику старім 20 К. в) Мушинський від парохій в Шляхтовій 30 К. і Злоцкім 10 К.

Вплинуло проте дотепер 841 К. 86 с.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 28. грудня 1915.

Ч. 48.

Ч. 4775. Грошеві посилки переказами почтовими.

В виду обов'язуючого в часі воєнним припису, що на обороті відтинку переказа почтового не вільно нічого писати, ані нотатки, на яку ціль пересилає ся гроші, поручає ся Всеч. Духовенству, щоби при евентуальнім ужитю переказів почтових до Еп. Консисторії під іменем і місцем висилаючого гроші зволило додавати число урядове, до котрого рівночасно належить конечно вислати письмо повідомляюче о призначеню переказаної квоти.

Залишене вислання урядового письма о ціли посилки грошевої поводить непотрібні кореспонденції і не порядок в книгах касових та може наразити сторону на прикристи, що гроші не будуть зараз ужиті до ціли призначеня.

Примічає ся також, що під іменем висилаючого гроші можна коротко занотовати ціль призначеня приміром: »Черв. Крест«, »Вдов. Інст.«, »такса супр. Ч.«, »богосл. фонд.« і т. п.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 28. грудня 1915.

Ч. 49.

Ч. 4776. Предплата на Вістник епарх в р. 1916.

Всеч. оо. Декани зволять предплату на Вістник епарх. в р. 1916. по 3 Кор. від скарбон кожної матерної церкви зібрати і ту разом прислати, позаяк ся предплата є єдиним і виключним жерелом поношення коштів печатаня, котре на кредит не переводить ся.

Евентуальні залежлости за час минувший випадає чим скорше вирівнати.

Від гр. кат. Еп. Консисторії.

Перемишль дня 28. грудня 1915.

Ч. 50.

Ч. 4777. Розсилка Вістника.

З причин теперішньої війни многи парохії в епархії не мають місцевих душпастирів, лише доїжджаючих. Вістник епархияльний, котрий печатає ся в ограниченім числі

примірників, не може бути тепер розсиланим до кожної парохії окремо, бо в парохіях без місцевого сьвященика не ма кому відбирати Вістника і той або затрачує ся або буває через дотичний Уряд почтовий ту звертаний.

В виду сего Канцелярія Еписк. Консистоїї в часі воєнним висилає Вістник епарх. до Урядів деканальних для всіх парохій в деканаті. Всеч. оо. Декани зволять получені числа Вістника розсилати до парохій маючих сьвящеників в місци а для других парохій переховувати у себе для пізнійшого дорученя оо. парохам разом.

Виімково числа Вістника, які містять наглі розпорядженя, висилає ся впрост до всіх Урядів парохияльних і такі числа печатає ся в більше примірниках, щоби евентуально затрачені можна на жадане колись поновно вислати.

Від гр. кат. Еп. Консистоїї.

Перемишль дня 28. грудня 1915.

Ч. 51.

Ч. 4785. Поручає ся Молитвенник для жовніврів.

„З нами Бог“! Молитвенник для жовніврів українців-католиків уложив сьвящ. Олександр Коренець. Накладом Загально-Української Культурної Ради у Відни 1915. оправлен: в полотно 1 К. (без пересилки почтової).

Молитвенник той апробований Вис. Преосьв. Митрополит. Ординариятм Львівским 22./XI. 1915. Ч. 2771 і Преосьв. ц. і к. полевим Вікариятм Апостольским у Відни 29./XI. 1915. поручає ся Всеч. Клирови в ціли оголошеня народови нашому, щоби кождий жовнір, ідучий в поле борби за вітчину нашу Австрию і Вітця вітчини Найяснійшого нашого і милостивого Пана і Цісара Франц Іосифа I. — заразом і за вашу сьв. католицку віру, мав при собі той молитвенник і в хвилях вільних від борби з него горячо молив ся.

Дістати можна: у Відни: Gesamtukrainischer Kulturrat, Wien VIII. Strozzigasse Nr. 32, T. 12 у Львові: Книгарня Тов. ім. Шевченка Львів, Ринок ч. 10.

Від гр. кат. Еп. Консистоїї.

Перемишль дня 30. грудня 1915.

Некрольоґія.

о. Гайдукевич Андрій, парох в Святім уп. 25. листопада 1915.

о. Гандяк Михаїл, парох в Березці уп. 11. грудня 1915.

Души їх поручають ся молитвам Всеч. Клира.

Кароль Волошинський

Вікарій капітульний.

Александр Зубрицкий

Канцлер.

